

euskara ikasten ari garenon aldizkaria

Oskar Tejedor:

**"Zaintzaile anonimo
asko daude, baina
ikusezinak dira
gizartearentzat"**

Gaurero:
Fortuna Elkarte

1. eta 2. mailako
ahozko azterketetako
akatsik ohikoenak

Bizilege Apartak: Jesus Guridi
musikaria

Erdian:
1. eta 2.
mailako
azterketa-ereduak

GIPUZKOA

ANDOAIN

ERNAITZA LIBURUDENDA
Zumea, 2
20140 ANDOAIN

BERGARA

ELKAR MEGADENDA BERGARA
Ibargarai, 12
20570 BERGARA
bergara@elkar.com

DONOSTIA

HONTZA LIBURUDENDA
Okendo, 4
20004 DONOSTIA

ELKAR MEGADENDA DONOSTIA
Fermin Calbeton, 21-30
20003 DONOSTIA
fcalbeton@elkar.com

ELKAR MEGADENDA
Bergara, 6
20005 DONOSTIA
bergarakalea@elkar.com

IRUN

ELKAR MEGADENDA IRUN
Colon pasealekua, 8
20300 IRUN
irun@elkar.com

OSKARBI LIBURUDENDA
Colon pasealekua, 11
20302 IRUN

TOLOSA

ELKAR MEGADENDA TOLOSA
Aroztegieta, z/g.
20400 TOLOSA
tolosa@elkar.com

OÑATI

IBARRONDO LIBURUDENDA
Plaza. Fueros, 10
20560 OÑATI

ZARAUTZ

GAROA LIBURUDENDA
Trinidad, 7
20800 ZARAUTZ

BIZKAIA

BARAKALDO

MILOS PALENZUELA
LIBURUDENDA
Uribe Merindadea, 14
48901 BARAKALDO

BASAURI

BIOK LIBURUDENDA
Dr. Garay, 11
48970 BASAURI

BILBO

CASA DEL LIBRO-URQUIJO
Alda. Urquijo, 94
48009 BILBO

CASA DEL LIBRO,
LA LIBRERÍA
Colon de Larreategi, 41
48009 BILBO

MACEDA LIBURUDENDA
Santa Clara, 16
48006 BILBO

HERRIAK LIBURUDENDA
Licenciado Poza, 11
48008 BILBO

VERDES LIBURUDENDA
Correo, 7a
48005 BILBO

ELKAR MEGADENDA BILBO
Iparragirre, 26
48011 BILBO
iparragirre@elkar.com

LIZARDI LIBURUDENDA
Heliodoro de la Torre, 9
48014 BILBO

CAMARA LIBURUDENDA
Euskalduna, 6
48008 BILBO

BINARIO LIBURUDENDA
Iparragirre, 9 bis
48009 BILBO

KUKUMA LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 21
48001 BILBO

KIRIKIÑO LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 11
48001 BILBO

LAUAXETA LIBURUDENDA
Rodriguez Arias, 45
48011 BILBO

DURANGO

HITZ LIBURUDENDA
Artekalea, 14
48200 DURANGO

LEIOA

ARTAZA LIBURUDENDA
E.H.U. Leioako Kanpusa
Posta kutxa 56
48940 LEIOA

SANTURTZI

TEMAS LIBURUDENDA
Pagazaurtundua, 3
48980 SANTURTZI

ARABA

GASTEIZ

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
San Prudencio, 7
01005 GASTEIZ
sanprudencio@elkar.com

CASA DEL LIBRO-AXULAR
LIBURUDENDA
Arka, 11
01005 GASTEIZ

STUDY LIBRERÍA
Fueros, 12
01004 GASTEIZ

AYALA LIBURUDENDA

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
Apraiztarrak, 1-Campus
01006 Araba
campus@elkar.com

NAFARROA

ARBIZU

BERIAIN LIBURUDENDA

ETXARRI

KAXETA LIBURUDENDA

IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
San Gregorio, 3
31001 IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
(Berria)
Tutera, 16
31003 IRUÑEA

ELKAR MEGADENDA IRUÑEA
A.M. Larraona, z/g.
Golem Eraikina
31008 IRUÑEA
amlarraona@elkar.com

LIBRERÍA EL PARNASILLO
Castillo de Maya, 45
31004 IRUÑEA

IPARRALDEA

BAIONA

ELKAR MEGADENDA BAIONA
Arsenal Plaza
64100 BAIONA
baiona@elkar.com

08

15

23

24

30

36

06 GAURGERO

- Fortuna Elkartea, mende bat kirol herrikoia bultzatzen
- Egungo erditzeak ala erditze naturalak?
- Etxean lan egitea, zabaltzen ari den aukera
- *First Lego League* txapelketa: Jokoaren bitartez teknologiarra hurbildu eta talde-lana landu

15 1. ETA 2. MAILAKO AHOZKO AZTERKETA-DEIALDIETAN BILDUTAKO AKATSIA OHIKOENAK

23 HAMAIKA TRIKIMAILU

Karlos Garaikoetxea

24 ELKARRIZKETA

Oskar Tejedor: "Zaintzaile anonimo asko daude, baina ikusezinak dira gizartearentzat"

27 BIZILEGE APARTAK

Jesus Guridi musikaria, euskalduna eta europarra

30 OSTUTAKO PASARTEAK

XIVAREN MALKOAK, misteriozko istorio erakargarria

32 KOMIKIA

Etxahun, kartografoa (5. atala)

36 KULTURONTZIA

- "Kaosa eta Klasizismoa" Guggenheim museoan
- Argitalpen berriak

Ikasbil atarian ikusgai

419

Testuen/ariketen maila:

A1 A2 B1 B2 C1 C2

ERREDAKZIOA:

Eskarne Lopetegi
Juanpe Urrosolo
Esther Isasa
Mª Ixabel Valcarlos
Ion Imanol Iturriotz
Jose Frantzisko Zinkunegi
Iñaki Aranberri

Azaleko argazkia:
Josexo Arantzabal

DISEINUA ETA MAKETAZIOA:
Zirrimarra/Truke
(Andoain-Beasain)

INPRIMATEGIA:
GERTU
Oñati, Gipuzkoa

LEGEZKO GORDAILUA
BI- 2251/81
ISSN: 0212-6788

Euskal Autonomia Erkidegoko
Administrazio Orokorra
HABE

www.habe.euskadi.net
Tel. 943 02 26 00
Faxa: 943 02 26 01
e-mail: argitalpenak@habe.org
Harpidetzak: harpidetzak@habe.org

Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) eta HABE aldizkariaren erredakzioan jasotako galdera batzuk jaso ditugu, beti bezala, txoko honetan zuei erakusteko. Hona hemen hil honetakoak:

Estimados Sres/as:

Me interesaría un curso de euskera, pero en CDs y fundamentalmente para oírlo, no se si esto esta disponible, un saludo.

PD: El nombre y contenido de los cursos está en euskera, inaccesible para una persona que no lo entiende.

Lamentablemente, no existe aún un producto de esas características en el mercado ya que todos los métodos similares tienen CD pero como apoyo al aprendizaje, aunque podemos darle algunas referencias útiles que encontrará en nuestra web www.ikasbil.net en la sección de preguntas frecuentes.

En cuanto al comentario final, solo nos queda señalar que estamos trabajando en una nueva interfaz para que los contenidos puedan ser consultados en euskera, castellano, francés e inglés.

Egun on! Me llamo Miguel y hace unos días estuve en Euskadi. Ni que decir tiene que volví a Barcelona enamorado de su tierra y de su gente. Me gustaría aprender euskera y he pensado que tal vez tuvieran ustedes alguna web para principiantes, o mejor para niños ya que mi nivel es cero. Sé decir alguna palabra pero ya está. Me han dejado algún libro, pero había pensado que el método que usan en los colegios sería genial. Un fuerte abrazo. Ondo pasa, agur.

Te escribo para responder a las cuestiones que planteas en tu correo. HABE tiene una web para las personas que, como tú, están interesadas en aprender euskera, la dirección es www.ikasbil.net y tiene una sección, llamada Pixka bat (en la parte izquierda del menú), donde encontrarás los materiales más básicos con los que podrías empezar a trabajar algunas frases en euskera. De todas formas, te aconsejamos hacer una visita más completa a la web, ya que algunos otros apartados (por ejemplo, Ocio) a lo mejor también te resultan de utilidad (hay cuentos, canciones, recetas...)

Nuestro público es adulto, ya que nuestro ámbito de trabajo son las personas mayores de 16 años, así que espero que la información te resulte de utilidad.

En cualquier caso, te quiero comentar que la web próximamente (a partir del verano) va a cambiar y va a ofrecer más herramientas de trabajo, propias de las web 2.0, con lo que pasará a ser más interactiva.

Komiki hau ikus eta entzuteko, jo helbide honetara: www.ikasbil.net

Komikia

Txo!

Zure txokoa da hau, idatziguzu!

ETXEPARE EUSKAL INSTITUTUAREN AT! EMANALDIA BILBOKO ARRIAGA ANTZOKIAN

A2 Martxoaren 15ean ospatu zen Bilboko Arriaga antzokian Etxepare Euskal Institutuaren **aurkezpen-ekitaldia**. Fernando Bernues eta Mireia Gabi-londo izan ziren zuzendaritza artistikoaren arduradunak; musika-zuzendari, Iñaki Salvador, eta koreografia Jon Mayaren esku egon zen. Aktoreek, musikariek eta dantzariak Etxepare Euskal Institutuaren ohorean idatzitako hainbat idazleren lanak **taularatu** zituzten, ikus-entzuleen gozamenerako. Bernardo Atxaga idazle-ak eman zion bukaera bi ordu **iraun** zuen ekitaldiari.

Informazio gehiago: www.etxepareinstitutua.net atarian

AT! Ikuskizuneko lehenengo bakarriketa: Uxue Alberdiren "Ekografia", Olaia Gil aktorearen eskutik. Pianoan, Iñaki Salvador musikaria.

Gose taldeak sortu du 17. korrikako euskalakari abestia.

KORRIKAREN HAMAZAZPIGARREN EDIZIOA

A1 2011ko apirilaren 7an hasiko da Trebiñun euskararen aldeko Korrika lasterke-ta erraldoia. Hamaika egunetan gelditu gabe, Euskal Herria **zeharkatuko** du hamazazpigarrenez, apirilaren 17an Donostiara heldu arte.

"Maitatu, ikasi, ari... euskalakari" da edizio honetako **leloa** eta bi mila kilome-trotik gora egingo ditu lasterketak, gau eta egun, gelditu gabe. Euskaltzaindia era-kundea omenduko dute Korrikan euskararen alde egindako lan **eskeragatik**.

Informazio gehiago: www.korrika.org atarian.

KAIXO.COM BERRITUAK HAINBAT HERRITAKO INTERNETEKO ATARIAK SORTU DITU

A2 1997ko udaberrian jaio zen Interneteko atari hau berri-ekin dute eta eskai-niko dituen zerbitzu berrien artean Herri Atariak daude: Euskal Herriko 60 herri eta hiri garrantzitsuen **toki**-atariak sortu dira. Bertan, erabiltzaileek beren herrie-tako enpresa eta **saltokien** aurkibidea, berriak, kale-izendegia, kultur edo kirol-agen-da, eguraldia, bideoak, argazkiak edo orri zuriak ikusteko aukera izango dute.

Facebook edo Twitter bezalako sare sozialekin integratuta dago.

Informazio gehiago: www.kaixo.com atarian.

NONTZEBERRI.COM ATARIAREN ITXURALDAKETA

B1 2010ean Nontzeberri atariaren norabidea zehazten eta **taxutzen** ibili dira. Hainbat aldaketa eginik, estiloz eta formaz, berri-tuta dator Nontzeberri web-gunea, baina betiko helburua galdu gabe: euskal kultura lau haizetara **barreiatzea**.

Webguneak literatura, musika, arte, bertsolaritza, eszena eta ikus-entzunezkoei buruzko informazioa eskaini eta eskainiko du, puntuala, egokia sarerako eta, kasu askotan, bazterrekoa, hau da, beste inon agertu ez dena.

Informazio gehiago: www.nontzeberri.com atarian.

AURKEZPEN EKITALDI.- Acto de presentación. Acte de présentation.

BARREIATU.- Difundir. Propager.

EMANALDI.- Actuación. Représentation.

ERABILTZAILE.- Usuario/a. Usager/ère.

ESKERGA.- Oso handia. Enorme.

Énorme.

IRAUN.- Durar. Durer.

ITXURALDAKETA.- Cambio, transforma-ción. Transformation.

LAU HAIZETARA.- A los cuatro vientos.

À tous vents.

LELO.- Eslogan. Slogan.

SALTOKI.- Denda. Tienda, comercio. Magasin.

TAULARATU.- Representar. Représenter.

TAXUTU.- Preparar. Préparer.

TOKI.- Local. Local/e.

ZEHAZTU.- Atravesar. Traverser.

ZEHAZTU.- Concretar. Préciser.

Fortuna Elkarteak, mende bat kirol herrikoia bultzatzen

Testua: Iker Barandiaran Zubieta (Arteman Komunikazioa)
Argazkia: Josetxo Arantzabal

B1 Patua eta zorte ona baino askoz gauza gehiago behar dira elkarte batek ehun urte **bete** ditzan, nahiz eta ziurrenik izen bereko jainkosak zertxobait lagundu dien mota eta diziiplina askotako kirola Donostialdean bultzatzen. Ezagunena Behobia-Donostia lasterketa bada ere, **ehunka** dira Fortuna Kirol Elkarteak mende batean antolatutako **probak**.

Donostialdean erreferente da Fortuna Kirol Elkarteak, baina ez espresuki goi-mailako kirolean, nahiz eta egon badauden Fortunaren **baitan** oso emaitza garrantzitsuak lortutako kirolariak. Izan ere, Elkartearen helburuak beste batzuk izan dira beti: “**Irizpide** nagusia, kirol **herrikoia** bultzatzea da; guk nahi duguna da Donostialdeko jendeak ahalik eta kirol gehien egitea”, azaldu zigun Fortuna Kirol Elkartearen Komunikazio-arduraduna den Arantza Rojok. Eta ez hori bakarrik, beti ahalegindu dira hain **ohikoak** ez diren kirol-diziplinak ere laguntzen: “Guk kirol mota guztiak maite ditugu. Edonor etortzen bazaigu **sinesgarritasuna** duen proiektu batekin eta gure klubean lekua badago, aurrera egiten dugu; ez diogu emaitza zehatzik eskatzen”. Hala, elkarteak hamaika **sail** ditu, eta horietako batzuk ezohiko samarrak dira: eskalada, esgrima, piraguismoa edo mahai-tenisa, esate baterako.

Emakumearen presentzia, betidanik

Hala ere, Fortuna hitz bakarrean definitu behar izango bagenu, **aitzindaria** izango litzateke aukeratutakoa. Ez aitzindaria 100 urte bete dituelako bakarrik, baizik eta Espainiako Estatuan hainbat proba herrikoi antolatzen lehenetarikoak izan direlako (mendiko martxa ugari, tranpolin-jauziak...) eta hasiera-hasieratik emakumeak ere elkartearen buru-belarri aritu direlako. “Lehenengo emakumezkoak saskibaloian jokatzen Fortunakoak izan ziren, eta mendi-sailean ere emakumeak egon dira betidanik. Oso gauza naturala da gure elkartearen”, azpimarratu du Rojok.

Elkarteen elkarte honek 1.000 **bazkide** inguru ditu, hainbat diziplinatan banatuta. Urtean ekintza ugari antolatzen dituzte eta asko dira boluntario moduan lan egiten dutenak. Elkarteak eta boluntarioak **gainbeheran** daudela dioten garai hauetan, harritzekoa da Fortunak halako sasoia izatea. Antton Zabala gaztetan eskalada-taldean sartu zen, eta gaur egun entrenatzaile lanetan dabil: “Elkartearen helburua kirola egiten duen jendea gustura egotea da eta bertan dagoen giro onak guztiok **kutsatzen** gaitu”. Rojok ere bat egiten du Zabalarekin: “Fortunan Donostiako auzo guztietako jendea dago, ideologia eta pentsaera guztietakoa, guztiok kirolaren alde egiteko prest”. Eta emaitzak **begi-bistan** daude, boluntariorik gabe ezinezkoa izango litzatekeelako, adibidez, Behobia-Donostiaren gisako proba erraldorik antolatzea, ezta urtean egiten dituzten tamaina txiki eta **ertaineko** beste asko ere.

(Ezkerretik eskuinera): Antton Zabala (Eskalada-entrenatzailea), Amalur Olasagasti (Bezeroen arreta), Gemma Lasa (Administrazioa), Iñigo Etxeberria (Kirol-ekitaldiak), Arantza Rojo (Sekzioen arduraduna eta Komunikazio-arduraduna) eta Daniel Soliño (Kontabilitatea).

Izenaren jatorri bitxia

Fortunako gaur egungo arduradunek orain dela gutxi deskubritu zuten izenaren zergatia: Donostiar talde bat Iruñera joan zen futboleko jokatzera. Jokatu ostean, gus-tura zebiltzala, diru guztia gastatu zutela konturatu ziren bat-batean. Larrituta, Donostiara oinez joatea pentsa-tzen ari zirela, ezagun batekin topo egin eta hark Donostiara bueltatzeko dirua utzi zien. Handik gutxira, kirol-elkartea **eratu** zutenean, *fortuna* edo *patua* izena jartzea erabaki omen zuten.

Fortunaren beste alderdi garrantzitsu bat hainbat zerbi-tzu publikoren **kudeaketa** da. Hain zuzen ere, Pio Baroja eta Zuhaitzi udal-kiroldegia eta Kontxako piraguen lokala kudeatzen ditu. Are gehiago, Kontxako lokalaren **ustiapena** luzarorako berritu dute eta oso pozik daude horregatik. Oraingo **erronka** bazkide gehiago batzea da eta gero eta helburu handiagoak jartzea.

Apirilaren 24an beteko da **mendeurrena**, baina opor-eguna izango dela kontuan hartuta, ekitaldiak maitatza eta ekaina bitartean egingo dituzte. Hala, Kutxaren Boulevard aretoan *Fortuna: 100 urte kirolean* atzera begirako bat jarriko dute, Ceimpro diseinu-eskolako ikasleek Ernest Lluch aretoan instalazioez osatutako erakusketa ipiniko dute, Antton Iturriza elkarte-ari buruzko liburu bat prestatzen ari da, ur-botilak etiketa-tuko dituzte, Ondarretako tenisean bazkideentzat afari handi bat egingo dute, Miramar jauregian ekitaldi ofi-zial **erraldoia**. ■

B1

Aukera ezazu erantzunik egokiena:

- 1.- Fortuna kirol-elkartea...
 - ☐ a.- ehun urte beteko ditu datorren hilean.
 - ☐ b.- mendeurrena ospatuko du apirilaren 24an.
 - ☐ c.- mende bat baino gehiago darama lanean.
- 2.- Fortunak antolatzen duen probarik entzutetsuena...
 - ☐ a.- hamaika dira.
 - ☐ b.- ehunka dira.
 - ☐ c.- Behobiatik Donostiarako korrikaldia da.
- 3.- Fortuna erreferente da...
 - ☐ a.- kirol herrikoian.
 - ☐ b.- herri-kiroletan.
 - ☐ c.- goi-mailako kirolean.
- 4.- Fortuna aitzindaria da...
 - ☐ a.- ehun urte bete dituelako.
 - ☐ b.- arrazoi bat baino gehiago dela medio.
 - ☐ c.- hainbat proba berezi antolatzen dituelako.
- 5.- Fortuna izenaren jatorria...
 - ☐ a.- ezezaguna da.
 - ☐ b.- Iruñeko futbol-jokalari batzuek aukeratu zuten.
 - ☐ c.- orain dela gutxi ezagutu da.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

AITZINDARI.- *Pionero/a.* Pionnier/ère.

BAITAN (EGON).- *Depender de, estar en manos de.* Dépendre.

BAZKIDE.- *Socio/a.* Associé.

BEGI-BISTAN.- *A la vista.* À la vue.

BETE.- *Cumplir.* Accomplir.

EHUNKA.- *Cientos.* Par centaines.

ERATU.- *Formar, constituir.* Constituer.

ERRALDOI.- *Enorme.* Géant/e.

ERRONKA.- *Reto.* Défi.

ERTAIN.- *Mediano/a.* Moyen/enne.

GAINBEHERA.- *Decadencia, declive.* Descente.

HERRIKOI.- *Popular.* Populaire.

IRIZPIDE.- *Criterio.* Critère.

KUDEAKETA.- *Gestión.* Gestion.

KUTSATU.- *Contagiar.* Contaminer.

MEDEURREN.- *Centenario.* Centenaire.

OHIKO.- *Usual, habitual.* Usuel/elle.

PATU.- *Destino.* Destin.

PROBA.- *Prueba, competición.* Compétition.

SAIL.- *Grupo, departamento, sección.* Section.

SINESGARRITASUN.- *Credibilidad.* Crédibilité.

USTIAPEN.- *Explotación.* Exploitation.

Egungo erditzeak ala erditze naturalak?

Jonathan Diaz

EHUko Donostiako Erizaintza Eskolako 3. ikasturteko ikaslea

B2 Erditze naturala emakumearen fisiologia oinarri hartuta ematen den erditzea da, eta ez da prozedura obstetrikorik erabiltzen (beharrezkoak ez badira). Epidurala, episiotomia, oxitozina, etab. ez dira erditze-ko modu horretan sartzen. **Antzina** bezala, haurdun zegoen emakumeari egokien iruditzen zaion moduan egiten da. Herrialde batzuetan –normalean zesarea-tasa altuenak dituzten herrialdeetan– erditze naturala baginala den erditzea izendatzeko erabiltzen dute.

Erditze naturala modu askotan egin daiteke: uretan, aulki baten laguntzaz, akupunturaren laguntzaz, etab.

Erditzeen historia

Antzina, **kokoriko** jartzen ziren erditzerakoan, horrek baginaren dilatazioa errazten duelako; horrela, umea errazago ateratzen zen grabitatearen laguntzaz. Erditzeko **jarrera** hori ez zuten **arbasoengandik** ikasi, instintiboa zen. Esperientzia eta jakinduria zuten emakumeak haurdun zeuden emakumeei laguntza ematera pasatu ziren, eta horrela eman ziren **emaginaren** lanaren lehenengo urratsak.

Prozesuak horrela izaten jarraitu zuen **ipurmasailei** eusteko aulki-antzeko tresna bat sortu arte. Antzinako

Egipton jaso dira aulki obstetrikoen lehenengo aipamenak. Bertako nobleziarentzat besaulki erosoak sortu zituzten; izan ere, nobleen emakumeak ezin ziren kokoriko jarri –herritar soilak bezala–, pisu handia baitzuten. Beste horrenbeste gertatzen zitzairen Frantziako nobleziako emakumeei ere; zeukaten pisu izugarria, arropa mordoa eta mugimendu urria zela-eta, ohean etzanda eta gora begira jarrita bakarrik erditu zezaketen. 1668. urtetik aurrera, ospe handia hartzen hasi zen jarrera hori nobleen artean. Estatus ezaugarritzat hartu, eta Europara ez ezik, pixkanaka munduko herri aurreratu guztietara zabaldu zen.

Emaginen eta haien aulkien kontrako mugimendua hasi zen hedatzen garai horretan, infekzio asko izaten zirelako (garai horretan ez ziren aulkiak desinfektatzen). XVII. mendearen hasieran, Chamberlein anaiek fetu biziakin egindako fortzepsen erabileraren inguruko ikerketak aurkeztu zituzten. XIX. mendearen bukaeran, ondo ateratako lehenengo zesarea burutu zen.

1950-60ko hamarkadan, teknologia berrien agertzearekin batera, aurrerapauso handia eman zen obstetrizian, umearen **bihotz-maiztasunaren** neurketa ahalbidetzen zuen makina sortuz. 1974. urtera arte, ez zen zalantzan jarri etzanda erditzeko jarreraren eraginkortasuna, harik eta Brasilen, tradizioa berreskuratuz, aulkien erabilpena sustatzen hasi ziren arte.

Gaur egungo egoera

Teknologiaren erabilpena oso dago zabalduta, naturala den prozesu bat prozedura mediko konplexu bihurtuz. Minari aurre egiteko, epidurala ematen da, dilatazioa errazteko oxitozina, nahi gabeko perineoaren **urradura-rik** ez gertatzeko episiotomia egiten da. Umea ateratzen ez bada fortzepsak erabiltzen dira, eta prozesua txarto joanez gero, berriz, zesarea.

OMEk dioenez, emakumeak ez dira litotomia posizioan jarri behar (buruz gora kokatuta); emakume bakoitzak erabaki beharko luke erditzerakoan. Oxitozinaren erabilera interbentzio handitzat jo behar litzateke dituen arriskuengatik. Episiotomia ez litzateke beharrezkoa izan behar erditzeen % 20 baino gehiagotan, ez baita justifikatzen besterik gabe erabiltzea. Eta zesareak ez lirateke % 10-15 baino gehiagotan erabili behar.

Baina gaur egungo egoera zein den jakiteko modurik egokiena, estatistikei begiratzea dugu (EUSTATenei kasu). Zesareak, 2008. urtean, **EAEn**, % 14.3 egin ziren (zentro pribatuetan % 28,6 eta % 12,2 publikoetan; Herbeheretan % 8). Epiduralaren erabilera, aldiz, % 77 izan zen gure erkidegoan urte berean (pribatuan % 21,4 eta % 85 publikoan). Episiotomie dagokienez, Espainiako estatuan % 89 da (gutxitzen ari da, baina Herbeheretan % 10 da).

Abantailak eta desabantailak

Erditze naturalaren inguruko iritziak edota informazio teknikoa aztertzean konturatu gaitezke faktore gehienak positiboak direla, eta zabaltzen joango dela erditze-modu hau. Gero eta ikerlan gehiago ari dira egiten gai honen inguruan, eta ateratzen ari diren ondorioa da erditzeko kontu honetan natura alde batera utzia dugula, teknikaren mende utziz.

Erditze naturalak baditu desabantailak ere, jakina. Esaterako, erditzean zailtasunak aurreikusten direnean ez da komenigarria, bai amarentzat baita umearentzat ere arriskugarria izan daitekeelako. Mina handiagoa omen da erditze-mota honetan, baina uretan erditzean mina gutxiagotu egiten da. Beste desabantailetakoa bat da erditze naturala zentro pribatu batean egin behar dela, horrek dakarren gastuarekin.

Ugari dira, ordea, erditze naturalaren **abantailak**. **Erdiondoko** errekupeazioa oso arina da, eta ez dago prozedura obstetrikoren ondoriorik pairatzeko arriskurik. Zein jarreratan erditu emakumeak berak erabakiko du, baita bere inguruan nor egongo den ere, eta ez dago inongo presarik; ez da egingo osasun-langilearen erosotasun edo praktikotasunaren arabera. Aukera ezberdinak edukiko ditu: uretan, etxean, etab. Ez du puntuak infektatzeko arriskurik edukiko; egoera okertuz gero, prozedura obstetrikoa erabil daiteke arazorik gabe. Uretako

erditzean ama-umeen arteko harremana hobea da; dilatazioa izateko behar den oxitozina gorputza bera sintetizatuko du, eta gorputzak berak ekoiztuko minaren kontrako substantziak (endorfinak). Zilbor-hestea ez dute berehala moztuko, eta erditu ondorengo uneetan ama bere ume jaio berriarekin egongo da, ez baitiote kenduko garbitzeko eta beste prozedura batzuk egiteko berak nahi izan arte.

Ondorioak

Esan dezakegu erditze naturala dela biologikoki eman beharko litzatekeen prozedura. Prozedura obstetrikoren kontrako ondorioak ikusita, eta OMEk esandakoa kontutan hartuz, arrisku-kasuetan izan ezik erditze naturalak bultzatu behar lirateke, eta egoera arriskutsuetarako bakarrik utzi prozedura teknikoak.

Garrantzitsuena, dena den, ez da emaitzarik onenak dituen aukeratzea; aitzitik, haurdun dagoen emakumeak zer nahi duen aukeratu ahal izatea da garrantzizkoena, umea izateko esperientzia behar bezain ona izan dadin.

Ezin diogu erditzerakoan, ez emakumeari ezta naturari ere bere parpera kendu, beraiek baitira gertaera horren protagonista nagusiak. ■

ABANTAILA.- *Ventaja.* Advantage.
ANTZINA.- *Antiguamente.* Jadis.
ARBASO.- *Antepasado.* Ancêtre.
BIHOTZ-MAIZTASUN.- *Frecuencia cardíaca.* Fréquence cardiaque.
EAE.- *CAV.* Communauté Autonome Basque.
EMAGIN.- *Comadrona, matrona.* Sage-femme.
ERDIONDOKO.- *Postparto.* Post-partum.
ERDITZE.- *Parto.* Accouchement.
GARUN.- *Burmuin.* Cerebro. Cerveau.
IPURMASAIL.- *Nalga.* Fesse.
JARRERA.- *Postura.* Posture.
KOKORIKO.- *En cuclillas.* Position accroupi.
MINGARRI.- *Doloroso/a.* Douloureux/euse.
OME.- *Osasunerako Mundu Erakundea.* OMS.
URRADURA.- *Desgarro.* Déchirure.

Etxean lan egitea, zabaltzen ari den aukera

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)

Argazkiak: Josetxo Arantzabal eta Ainara Azpiazu

A2 Eusko Jaurlaritza duela gutxi hasi da langile batzuei etxetik lan egiteko **aukera** ematen, lana familiarekin **batera** dezaten. Jaurlaritzaren asmoa da horiekin proba egin eta epe laburrean kopurua handitzen joatea. **Egitasmo** berriaren gaineko balorazioa egiteko denbora gutxi igaro denez, etxetik aspalditik lan egiten duten bi langilerengana ere jo dugu **argibide** eske, bulegora joan ordez etxean lanean aritzeaz hitz egin diezaguten.

Eusko Jaurlaritzaren adibidea

Eusko Jaurlaritzak hemeretzi langileri eman die aukera astero hiru egunetan etxetik lanean **jarduteko**. Familia eta lana bateratzeko **erraztasuna** ematea eta langileen lanari **errentagarritasuna** ateratzea dira ekimenaren helburu nagusienak. HAEeko langilea den Ana Altunak dioenez, astero hiru egunetan Zarautzetik Gasteizera joan **beharrean**, etxetik lan eginez hobeto **moldatzen** da: "Diziplinatua izan behar duzu eta distrakzioetatik **urrundu**; hori betez gero, nire lana berdin egiten dut". Bulego bereko Alex Rodriguez ere oso pozik dago aldaketarekin: "Laudiotik Gasteizera joan-etorrietan bi ordu galtzen nituen egunero, eta orain, berriz, denbora hori nik behar dudanerako erabiltzen dut". Biek administraziorako **hautaketa**-prozesuetako **aholkulari** lana egiten dute, azterketak eta **agiriak** prestatuz eta errekurtsoei erantzunez. "Lan horiek guztiak etxean lasai asko egin ditzakegu eta bezeroak **artatzeko** sakelako telefonoetara dei diezagukete".

Finkatutako epeak bete

Hori argituta, airean gelditzen den zalantza bakarra lanorduen kontrola da. HAEeko arduraduna den Enkar Etxezaharraren esanetan, "egia da langile horiek ez dutela **gainerakoek** bezala fitxatuko, baina horien arduradunek **jarraipen zorrotza** egingo diete, finkatutako helburuak eta epeak behar den bezala bete ditzaten".

Administraziotik kanpo ere bai

Administraziotik kanpo lan egiten duten beste langile batzuegana ere jo dugu, etxean lan egitea zer den hobeto jakite aldera.

Arrasateko Diego Martiartuk zazpi urte daramatza etxetik **itzulpenak** egiten. Enpresetan euskara **sustatzeko** planak egiten dituen *Emun* enpresarentzat egiten du lan, batez ere, baina baita bestelako bezeroentzat ere. Lanetako asko gaztelaniatik euskarara, euskaratik gaztelaniara edo ingelesetik itzuli beharrekoak izaten dira: "aktak eta agiriak, batez ere, baina baita literatura-rekin lotutako lanak ere".

Hernaniko Amaia Azpiazu, berriz, marrazkilaria eta ilustratzailea da eta urteak daramatza etxean lanean. Lehen, argazkigintza eta ilustrazioa, biak lantzen zituen, baina eskaera handitu zenez, bat aukeratu zuen, gustukoena duena. Diseinu- eta komunikazio-enpresentzat, argitaletxeentzat eta erakunde publikoentzat egiten ditu lan gehienak.

Diego Martiartu itzultzailea

Norberaren jabe, nagusi gabe

Diego Martiartu oso pozik dago egindako aukeraketarekin. "Egia da jende guztiak ez duela bakarrik lan egin nahi izaten, baina niretzat oso aproposa da; neure buruaren eta denboraren jabe naiz, nagusirik gabe". Ainara Azpiazuk ere bizi duen "askatasuna" azpimarratu du. Hala, biek onartu digute ez dutela beraien burua inon fitxatzen ikusten, baina diziiplina ezinbestekoa dela: "Mugak oso garbi jarri behar dira, beti daudelako **aitzakiak** lanorduetan beste zerbait egiteko: erosketak, autoa tailerrera eraman...", esan digu Azpiazuk. Martiartuk ere iritzi bera dauka, nork bere burua ondo antolatzean dago **gakoa**: "Ez daukagu nagusirik, ezta ordutegirik ere, baina horien ordezt **epe** jakin bat daukagu, benetan agintzen duena; eta horren arabera, orduka edo hitz kopuruka, serio antolatu beharra daukat".

Diziiplina, ezinbestekoa

Diziiplina horrekin lotuta, bai Azpiazuk eta baita Martiartuk ere argitu digute, nahi duten bezala lan egiteko askatasuna duten arren, ahalegintzen direla ia egunero ordutegi bera betetzen eta, etxean lan egin arren, egoki janzen. "Kafearekin eta pijaman lan egitea topikoa da, baina diziplinaren mesederako hobe da horiek **saihestea**", Azpiauren ustez. Are gehiago, baita lana eta norberaren bizitza **bereiztea** ere, eta askotan hori izaten da, hain zuzen ere, zailena gertatzen dena. Horren harira, Martiartuk badu **trikimailu** bat: "Etxean gela bat daukat lanerako prestatuta, eta, lana uzten dudanean, ohitura daukat gela horretako atea ixteko".

Modu honetan lan egiteak dituen **desabantailei** dagokienez, bada bat biek nabarmendu dutena: hain zuzen ere, eskarien arabera lan egiteak daukan segurtasun **eza** edo zalantza. Horrekin lotuta, Martiartuk azpimarratu du "lan-karga neurtzea **ezinbestekoa**" dela, eta batzuetan lan-eskariei ezetz esaten ikasi beharra dagoela ez **itotzeko**. Azpiazuk, berriz, tarteka gustura hartuko luke **alboan** beste ilustratzailearen bat, lanak kontrastatzeko. ■

Amaia Azpiazu ilustratzailea

A2

Segidan dituzun esaldietan falta diren hitzak kokatu behar dituzu:

saihestu, desabantailarik, ezinbestekoa, denbora, gakoa, nagusirik, bereizi, neurtu

- 1.- da diziiplina.
- 2.- Langileak ez du
- 3.- Lana eta norberaren bizitza beharra dago.
- 4.- Antolaketan dago
- 5.- Etxean lan egiteak badu
- 6.- Etxean lan egiten duzunean, lan-karga beharra daukazu.
- 7.- Joan-etorrietan galtzen den beste gauzetan eman dezakezu etxean.
- 8.- Aitzakiak beharra daukazu etxean lan egiten duzunean.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

AGIRI.- Documento. Document.
AHOLKULARI.- Consejero/a. Coseiller/ère.
AITZAKIA.- Excusa. Excuse.
ALBO.- Lado. Coté.
ARGIBIDE.- Aclaración, explicación. Explication.
ARTATU.- Atender. Traiter.
AUKERA.- Posibilidad, oportunidad. Opportunité.
BATERATU.- Conciliar. Concilier.
BEHARREAN.- Ordez. En lugar de. Au lieu de.
BEREIZI.- Diferenciar. Distinguer.
DESABANTAIL.- Desventaja. Désavantage.
EGITASMO.- Proyecto. Project.
EPE.- Plazo. Délai.
ERRAZTASUN.- Facilidad. Facilité.
ERRENTAGARRITASUN.- Rentabilidad. Rentabilité.
EZA.- Falta. Manque.
EZINBESTEKO.- Imprescindible. Indispensable.
GAINERAKO.- El resto, los/las demás. Le reste.
GAKO.- Clave. Clé.
HAUTAKETA.- Elección. Election.
ITO.- Ahogar. Se noyer.
ITZULPEN.- Traducción. Traduction.
JARDUN.- Estar haciendo algo. Être en train de faire quelque chose.
JARRAIPEN.- Seguimiento. Suivi.
MOLDATU.- Konpondu. Arreglarse. Se débrouiller.
SAIHESTU.- Evitar. Eviter.
SUSTATU.- Impulsar, promover. Promouvoir.
TRIKIMAILU.- Truco. Truc.
URRUNDU.- Urrutiratu. Alejarse. S'éloigner.
ZORROTZ.- Riguroso/a. Rigoureux/euse.

First Lego League txapelketa: Jokoaren bitartez teknologiarara hurbildu eta talde-lana landu

Testua: Gorka Etxabe Otadui (Arteman Komunikazioa)
Argazkia: Josetxo Arantzabal

B1 Bukatu dira Euskadiko eta Espainiako *First Lego League*ko txapelketak eta Euskadiko Promesa Gaztearen saria eta Espainiako Entrenatzaile Onenaren saria jaso duten parte hartzaileekin elkar-tu gara, halako **erronka** eta lehiaketa nola bizi izan duten jakiteko: Leintz-Gatzagako (Gipuzkoa) *Prototype* taldea.

First Lego League Lego-piezak erabiliz antolatzen den Nazioarteko robotika lehiaketa da, hamar eta hamasei urte bitarteko gaztetxoei zuzendutakoa eta **kiroltasunean** oinarritzen dena. Leintz-Gatzaga herri txikia da, baina *First Lego League* txapelketetan ezaguna egin da Asier Urizar, Xabi Fernandez, Ander Arana, Jon Egidazu eta Aratz Oñederra gazteei esker; baita entrenatzaile-lanetan dabiltzan Idoia Armendariz eta Edorta Aranari esker ere. 12-13 urteko gaztetxoek izugarritzko lana egin dute eta dibertsioaren bitartez teknologiarara eta beste jakintzetara hurbildu dira erabat.

2010eko edizioaren berri izan zuten Leintz-Gatzagako gaztetxo eta guraso batzuek eta oso interesgarria iruditu zitzairen. Hala, antolatzaileekin hitz egin ostean, *Gurel* guraso elkartetik Gatzagako 10 eta 16 urte bitarteko gaztetxoei dei egin zieten. "Dinamika oso interesgarria da, teknologia berriak eta taldean lan egi-tea batzen dituelako; teknologia berrietara eta jokoetara hurbiltzea, euskara tresna garrantzitsua izanda", azaldu zigun Edorta Aranak, Idoia Armendarizekin batera entrenatzaile-lanak egin eta Espainiako Txapelketan saria jaso duena.

Babeslerik ez

Bost lagunek izena eman eta lanean hasi ziren, larunbat arratsaldero **batuz**. Atzean inongo eskola edo erakundetik ez zeukatenez, finantzaketa beraien kabuz aurkitu behar izan zuten. Gaztetxo bakoitzaren gurasoek 100 euro jarri zituzten eta herriko jai eta azoka nagusietan bigarren eskuko jostailuak saldu zituzten, finantziarioa lortzeko.

Egin nahi zuten proiektua definitu eta, denbora gutxi-ra, herriko haur guztiei deitu eta prestatu zuten robota erakusteko merienda-aurkezpena egin zuten. Gerora, proiektua **garatuago** zegoenean, udal-ordezkarri eta gurasoei deitu zieten. "Lehenengo aldian, 20tik gora haur izan ziren, eta bigarrenean, berrogeita lau bat heldu; Gatzagako biztanleetatik lautik bat egon da gure aurkezpenetan, eta guztiei asko gustatu zitzairen", azaldu zuen Aranak. Are gehiago, Euskadiko Txapelketatik bueltan herriak ezusteko ongietorri berezia egin zien, oso **hunkigarria** izan zena.

Gatzagako *Prototype* taldeko gaztetxoek azaldu zigten robota oso modu sinplean planteatu dutela: "Gurea oso sinplea da, sentzorarik erabiltzen ez duena eta oso arina. Berarekin biomedikuntza landu dugu, **ebakuntza**-mahai bat balitz bezala. Izan ere, robota medikua da: hezur bat konpondu, bihotzeko arazoei aurre egin, pilulak eman...".

Euskadiko Txapelketara oso urduri joan ziren *Prototype* taldekoak, ordu asko sartu eta gero; eta **zur eta lur gelditu** ziren jasotako emaitzarekin: Promesa Gaztearen saria **eskuratu** zuten. "Ez genuen espero, baina gudan sinesten asko lagundu zigun", azaldu zuten gazteek. Gerora, baina, gorakadak beherakada ekarri zuen eta entrenatzaileek berriro animatu behar izan zituzten. Hainbeste, Espainiako Txapelketara lasai asko

joan zirela, ordurako robota eta proiektu zientifikoa erabat **finduta**. "Askoz lasaiago joan ginen, baina hango erritmoa **itogarria** da: proba bakoitza bost minutukoa da eta bata bestearen atzetik dator", deskribatu zuen Aranak; baina gazteek argitu zuten "izugarri ondo" pasa zutela eta lagun asko egin zituztela, batez ere Arrasateko Arizmendiko taldekoak.

Lana banatzeko dohaina

Arana eta Armendariz entrenatzaileek argitu dute meritua guztia gaztetxoena dela: "Guk lan-orduak ordenatu eta diziplina **ezartzen** lagundu diegu, baina lan eta ideia guztiak beraienak dira; gainera, behin baino gehiagotan utzi egin diegu egiten, akatsak eginez kontura zitezen". Gaztetxoek ikasi dute demo-ibilbideak egiten, flickr eta youtube erabiltzen, movie maker programarekin bideo-klipak egiten, aurkezpenak egiten... "Niretzat ikaragarria izan da ikasteko erakutsi duten gaitasuna eta proiektua epaimahai baten aurrean defenditzeko gai izatea; oso harro nago beraiez", aitortu zigun Armendarizek. Gaztetxoek oso argi dute: dibertsioa, poztasuna, emozioa eta esperientzia handia bizi izan dituzte. Aranak ere oso balorazio ona egin zuen: "Proiektuetan **oinarritutako** ikaskuntza landu dute, *Project Based Learning* deritzona, eta komunikatzea, lana antolatzea, elkarri laguntzea... garatu dituzte. Ikaragarria izan da". ■

B1

Esan testuaren gaineko esaldiok EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- First Lego League robot baten izena da.	☐	☐
2.- Prototype taldeko kideak garaile izan ziren Espainiako txapelketan.	☐	☐
3.- Lego txapelketari esker euskara ikasi dute parte hartzaileek.	☐	☐
4.- Gaztetxo bakoitzaren gurasoek 100 euro ordaindu zituzten seme-alabek txapelketan parte hartu ahal izateko.	☐	☐
5.- Prototypek aurkeztu zuen robota oso soila zen.	☐	☐
6.- Gaztetxoek arabera, oso esperientzia ona izan zen Espainiako Txapelketan bizi izan zutena.	☐	☐
7.- Gaztetxoek ez dute txapelketan zehar hanka-sartzerik egin.	☐	☐
8.- Proiektuetan oinarritutako ikaskuntza landu dute Txapelketan.	☐	☐

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

BABESLE.- Patrocinador/a. Protecteur/trice.
BATU.- Elkartu. Reunirse. Se réunir.
DOHAIN.- Don. Don.
EBAKUNTZA.- Operación. Opération chirurgicale.
ERRONKA.- Desafío. Défi.
ESKURATU.- Lortu. Conseguir. Réussir.
EZARRI.- Establecer. Etablir.
FINDU.- Afinar. Affiner.
GARATU.- Desarrollar. Développer.
HUNKIGARRI.- Emocionante. Émouvant/e.
ITOGARRI.- Asfixiante, sofocante. Asphyxiant/e.
KIROLTASUN.- Deportividad. Sportivité.
OINARRITU.- Basar. Baser sur.
ZUR ETA LUR GELDITU.- De piedra, estupefacto/a. Stupefait/e.

1. ETA 2. MAILAKO AHOZKO AZTERKETETAKO OHIKO AKATSAK: HAINBAT OHAR

Euskalduntzearen 1. eta 2. mailako ahozko azterketetan ikasleek zuzentasunean egin ohi dituzten akatsak aztertuta, antzeman diren zenbait kontu ekarri nahi izan ditugu tarte honetara:

Bi mailak batera jarritz gero, esan dezakegu akats batzuk bi mailetan, bai lehenengoan bai bigarrenean, errepikatu egiten direla. Hau da, badirudi bi mailetan antzeko akatsak entzuten direla.

Garbi dago, beraz, egitura batzuk maila batean zein bestean arazo-sortzaile direla ikasleentzat, hona hemen zein:

- **Komunztadura**
- **Erlatibozko esaldiak**
- **Zehar galdera eta konpletiboak**
- **Nork kasua**
- **Mugagabearen erabilera**

Aditzaren inguruko akatsak eta deklinabide-kasuetan egiten diren akatsak, berriz, maila bakoitzean desberdinak dira.

Aditz laguntzailearen eta aspektuaren gaineko akatsak lehen mailan ematen dira; forma ezohikoak, berriz, bigarren mailan.

Deklinabide-kasuetan plurala eta singularra nahastea nahiko orokorra da maila batean zein bestean, baina oinarritzko kasuetako adibideak (NOR, NORK, NORI, NOREN, NOREKIN, NORENTZAT...) lehenengo mailan gehiago antzeman dira.

Lexikoaren erabileran, garapen garbia ikusten da maila batetik bestera. Esaldi-kateak lotzeko eran eta forma ez ohikoen erabileran ere bai.

Lehen mailan, gainera, maileguak euskaratu gabe erabiltzen dira batzuetan. Bigarren mailako azterketariek, ordea, maileguak euskaratuta edota kalean entzuten diren bezala tartekatzen dituzte.

Eratopenak eta elkarketak maiz entzuten dira bigarren mailan.

Laburtuz:

Lehen mailan hauek dira akatsik errepikatuena:

- Mugatzailearen erabilera okerra (*abuso dago, kotxe hartu...*).
- Aditzaren aspektua eta komunztadura-arazoa (*ez du erosketak egin/egiten, ez du ezagutzen/dut.*).
- Esaldi konpletiboetan (*uste dut ez dute...*) eta zehar galderetan (*badakizu zenbat da*) huts egitea.
- Nominalizazioak (*ez daki non uzten kotxea...*).
- Lexikoan mailegu irentsi gabeak (*cliente, construcción...*) eta hitzak sortzeko baliabide eskasak.

Bigarren mailan hauek dira akatsik errepikatuena:

- Hizkuntza aberatsagoa erabiltzen denez gero, mendeko esaldietan erlatibozkoek arazoak sortzen dituzte (*ikasle arazo gehiago dituztela*).
- Konpletiboak oraindik ere tarteka arazo dira.
- Aditzaren forma ezohikoen erabilera okerrak (*banandu dezakezu/zaitezke*).
- Mugatzailearen bat, deklinabide-kasuren bat... (*erosoa zaude, irratiaz bidez*).
- Nork kasua (*gero eta gehiago jendea erabiltzen du*).
- Kalkoak, interferentziak edo analogia okerrak (*bakoitza dan bezala... ez gara nabaritzen/konturatzen*).
- Bigarren mailan, lehen mailako akatsak ere entzuten dira tarteka, forma aberatsekin batera.

1. eta 2.

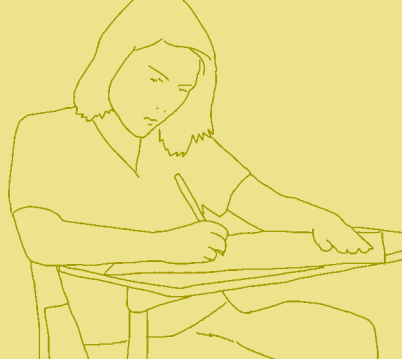
MAILAKO AHOZKO AZTERKETA-DEIALDIETAN BILDUTAKO AKATSIK OHIKOENAK

Akatsak zuzentzen

**www.ikasbil.net atarian ikus
“Ahozko azterketetako akatsik
ohikoenak (1. eta 2. mailak)”
pdf artxiboa, HABE Aldizkariko
eranskinak atalean**

Galdera hauen abiapuntu gisa, HABEren 1. mailako azterketak deialdietako hainbat lagin hartu dira. Lagin horietan azaldu diren akatsik errepikatuenak kontuan hartuz, galdera-sorta bat prestatu dugu HABE aldizkarian, nork bere kasa egin eta zuzentzeko aukera izan dezan. Azken orrialdean, berriz, erantzun-orria aurkituko duzu.

Aukera ezazu esaldi bakoitzean erantzun zuzena eta beheko koadroetan idatzi.

1.- Egun askotan

- a.- ez da ezer ez gertatzen
- b.- ez da ezer gertatzen
- c.- ez da zerbait gertatzen

2.- Esan, esan, zuk badakizu eta

- a.- zenbat da
- b.- zenbat den
- c.- zenbat denik

3.- Nik uste dut

- a.- ez dute egia osoa esaten
- b.- ez dutela egia osoa esaten
- c.- ez dutenik egia osoa esaten

4.- Batzuetan uste dugu etxean.

- a.- denetik daukagu
- b.- denetik daukagula
- c.- denetik daukagun

5.- Beti joaten naiz gimnasia

- a.- lan eta gero
- b.- lan ondoren
- c.- lanetik atera ondoren

6.- Zein da zure lanbidea?

- a.- ni idazkaria naiz
- b.- ni idazkaritza naiz
- c.- ni idazkariordetza naiz

7.- Non egiten duzu lan?

- a.- uretara zerbitzuan
- b.- urak zerbitzuan
- c.- ur-zerbitzuan

8.- Zer ari zara ikasten?

- a.- doktoregoa ikasten ari naiz
- b.- doktorego ikasten ari naiz
- c.- doktoregoa ikasten nago

9.- Normalean joaten naiz eskiatzera.

- a.- behin urtero
- b.- urtean behin
- c.- behin urtean

10.- Gure herrian ez

- a.- ditugu horrelako dendak ikusten
- b.- dugu ikusten denda horrela
- c.- dugu horrela dendak ikusten

11.- Gure auto berria

- a.- gurasoek erosi zuten
- b.- gurasoak erosi zuten
- c.- gurasoak erosi zituen

12.- Ni asko euskara ikasten.

- a.- saiatzen dut
- b.- saiatu behar naiz
- c.- saiatzen naiz

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 22. orrialdera.

13.- Amaiari musika gustatzen zaio.

- a.- entzutea
- b.- entzun
- c.- entzuten

14.- 1992tik

- a.- Donostian bizitzen ari naiz
- b.- Donostian bizitzen naiz
- c.- Donostian bizi naiz

15.- Joan den urtean galdu nuen txanoa.

- a.- elurrean
- b.- elurretan
- c.- elurran

16.- Atzo ezagutu zenituen lagunak

- a.- Arabako ziren
- b.- Arabakoak ziren
- c.- Arabako zen

17.- Ni herri txiki batean bizi naiz,

- a.- ez naiz hiriburukoa
- b.- hiriburuko ez naiz
- c.- ez hiriburukoa

18.- Ez dakizula zer egin? Eta kito!

- a.- kotxe hartu
- b.- kotxea hartu
- c.- kotxerik

19.- laz oso izan nituen.

- a.- opor motzak
- b.- oporra txikiak
- c.- oporrak motzak

20.- Haurrari esan dio amak, baina ez dio kasurik egin.

- a.- hona etorri
- b.- hona etortzeko
- c.- hemen etortzeko

21.- Joan den urtean, gure udako apartamentua zegoen.

- a.- hondartzaren hurbilago
- b.- hondartzako hurbilago
- c.- hondartzatik hurbilago

22.- Emakumeak edo haurrak jipoitzea

- a.- gaizki da
- b.- dago oso gaizki
- c.- gaizki dago

23.- Txindoki mendiaren tontorrera igo ginenerako, eginda geunden.

- a.- neka-neka
- b.- neke-neke
- c.- nekatutak

24.- Bilboko kaleetan ikusi nuen.

- a.- oso ospetsua den musikari bat
- b.- oso ospetsua musikaria
- c.- oso ospetsua da musikari bat

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 22. orrialdera.

25.- Festa bat antolatzen dugun bakoitzean

- a.- ez dira agertzen neskarik
- b.- ez da neskarik agertzen
- c.- ez dira agertzen neskek

26.- Hurrengo udan joango gara.

- a.- Pirinio mendi batera
- b.- Pirinioetako mendi batera
- c.- Pirinio mendira

27.- Askok gustatzen zait lo egitea.

- a.- haize librean
- b.- aire askean
- c.- kanpoan

28.- Pertsona asko bildu ginen. Gure artean

- a.- denetatik zegoen
- b.- jende denetakoak zeuden
- c.- denetatik jende zegoen

29.- Niri berdin zait, joan gaitezke eguna pasatzera.

- a.- edozein leku batera
- b.- edozein lekutara
- c.- edozein lekura

30.- estresatu egiten naiz.

- a.- bazkaria prestatu tokatzen zaidanean
- b.- bazkaria prestatzea tokatzen zaidanean
- c.- bazkaria prestatzeko tokatzen zaidanean

31.- Josune beti ari da telefonoz hizketan. gorroto ditut.

- a.- Nik jarrera horrela
- b.- Nik horrelako jarrerak
- c.- Nik horrela jarrera

32.- Batzuetan ez dakit autoa.

- a.- non uzten
- b.- non utzi
- c.- non uzteko

33.- Ez esan Agurtzaneri gurekin etortzeko. Ezin da etorri, lagunekin eta.

- a.- afaria du
- b.- afaria dute
- c.- afaria duzue

34.- Urte hauetan asko lanean eta gauza gehiago egiten dakit.

- a.- ikasten dut
- b.- ikasi egiten dut
- c.- ikasi dut

35.- Lan bat daukat, eta, gainera, frantsesa

- a.- ikasten ari naiz
- b.- ikasi dut
- c.- ikasi nuen

36.- Batzuetan ematen du , baina nekatuta nagoelako da.

- a.- haserre nago
- b.- haserre nagoela
- c.- haserre nagoen

25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 22. orrialdera.

Galdera hauen abiapuntu gisa, HABEren 2. mailako azterke-ta-deialdietako hainbat lagin hartu dira. Lagin horietan azaldu diren akatsik errepikatuenak kontuan hartuz, galdera-sorta bat prestatu dugu HABE aldizkarian, nor bere kasa egin eta zuzentzeko aukera izan dezan. Azken orrialdean, berriz, erantzun-orria aurkituko duzu.

Aukera ezazu esaldi bakoitzerako erantzun zuzena eta beheko koadroetan idatzi.

1.- Egoera batzuetan, nor daukagun inguruan, eta, nahi gabe, hanka sartzen dugu.

- a.- ez gara nabaritzen
- b.- ez gara konturatzen
- c.- ez dugu konturatzen

2.- Duela zenbait urte egin nuen beste ikastaro batzuk

- a.- egin nuen beste ikastaro batzuk
- b.- beste ikastaroak egin nuen
- c.- beste ikastaro batzuk egin nituen

3.- Gaur egun, zenbait natur eremu babestuta daude

- a.- babestuta daude
- b.- babestutak daude
- c.- babestutak dauzkagu

4.- Zure bikotearekin gustura ez bazaude, banandu dezakezu

- a.- banandu dezakezu
- b.- banandu zaitezke
- c.- banandu ditzakezu

5.- galarazita dago igogailua erabiltzea.

- a.- larrialdietan kasuetan
- b.- larrialdietan
- c.- larrialdietakoetan

6.- Maddalenek moda erosten du hainbeste arropa.

- a.- jarraitzeagatik
- b.- jarraitzeagatik
- c.- jarraitzaileagatik

7.- Ni oso ilehoria nintzen.

Orain beltzarana naiz.

- a.- txikita nintzenean
- b.- txikia nintzenean
- c.- txikitan nintzenean

8.- ez dira ezkongabeak baino zoriontsuagoak.

- a.- Ezkontzea erabakitzen duten bikoteak
- b.- Bikote ezkontzea erabaki dutenak
- c.- Bikoteak ezkontzea erabaki dutenak

9.- Euskal Herrian hala da, baina desberdina da.

- a.- beste tokian
- b.- toki besteetan
- c.- beste tokietan

10.- Egoera horretan, ezetz esatea baietz esatea baino.

- a.- normalagoa da
- b.- normalena da
- c.- normalena

11.- Gurasoek hurrekin hitz egiteak garrantzi handia dauka

- a.- garrantzi handia dauka
- b.- garrantzitsua da
- c.- garrantzitsu handia dauka

12.- Lasai egon, daukat eta: 2 metro luze da.

- a.- neurtuta
- b.- neurrituta
- c.- neurriak

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 22. orrialdera.

13.- daude arazoak, ez bakarrik zurean.

- a.- Etxe guztietan
- b.- Etxe guztiekin
- c.- Etxe guztiak

14.- Toki asko bisitatzeko aukera, joango naiz ibilaldira.

- a.- baldin badago
- b.- egoten bada
- c.- egoten badago

15.- Etxe handia da hori, gero!

- a.- Garai bateko etxeak bezalakoa
- b.- Beste garaiaiko etxea bezalakoa
- c.- Beste garaieko etxe bat bezalakoa

16.- Gero eta hizkuntzak jakiteari.

- a.- garrantzia handiagoa dute
- b.- garrantzi handiagoa ematen ari diote
- c.- garrantzi handiagoa ematen diote

17.- Haur txikientzat ezinbestekoa da, besteak beste,

- a.- helduarekin harremanak izatea
- b.- helduarekin harremanetan edukitzea
- c.- helduekin harremanak izatea

18.- landareak eder askoak daude!

- a.- Nik zaintzen ditudan
- b.- Nik zaintzen dituen
- c.- Nik zaintzen dudak

19.- Nola eman duten horren berri?

- a.- Irratiaz bidez
- b.- Irrati bidez
- c.- Irratigatik

20.- Gabonetan hainbeste opari jasotzen ditugunez, ez dakigu zein

- a.- erabili
- b.- erabiltzen
- c.- erabiliz

21.- Ikusi dudanez, denda horretan oso prezio onean daude

- a.- ordenagailu eramangarriak
- b.- poltsiko ordenagailuak
- c.- ordenagailu portatilak

22.- Irakurri dudanez, gaur egun erabakitzen dute ez ezkontzea.

- a.- bikote gehiago
- b.- bikote gehiegi
- c.- bikote gehiagok

23.- Nahiago ditut egiten ditudan planak lagunekin egiten ditudanak baino.

- a.- seme-alabarekin
- b.- seme-alabekin
- c.- semeak eta alabak

24.- Esan didatenez, osoa berritu du Elenak.

- a.- sukaldari
- b.- sukalde
- c.- sute

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 22. orrialdera.

25.- Niri gustatzen zait, gorroto dut zarata.

- a.- lasaia
- b.- lasaitasuna
- c.- lasai

26.- Ezin dizugu kasurik egin,

- a.- egoten ari gara lanpetuta
- b.- oso lanpetuta gaude
- c.- lanpetutak gaude

27.- Gaurko gazteek nahi dutena

- a.- egin dute
- b.- egiten dute
- c.- egin dituzte

28.- Nik, behintzat, hitz egingo nuke lehenbizi.

- a.- berarekin
- b.- berearekin
- c.- berekin

29.- Garbi dago gaur egungo ikasleek arazo gehiago

- a.- dituztela
- b.- dutela
- c.- dituzte

30.- Arazoa sortu bada, hemen errua izan da.

- a.- gauden
- b.- gaudenak
- c.- gaudenon

31.- Normalean, gure egokitzen dugu arropa.

- a.- estiloari
- b.- estilora
- c.- estiloei

32.- Datuen arabera, aurren erabaki dute dibortziaztea.

- a.- gehiago bikote
- b.- bikote gehiago
- c.- bikote gehiagok

33.- Ez zait gustatzen jendaurrean hitz egitea, erraztasunik ez

- a.- daukalako
- b.- daukatelako
- c.- daukadalako

34.- Zer egingo diogu ba? Bakoitza den da.

- a.- bezala
- b.- bezalakoa
- c.- bezalako

35.- Jakin egin behar da behar bezala erabiltzen.

- a.- denbora libre
- b.- denbora librea
- c.- haizealdia

36.- Nire aburuz, orain balore daude gure gizartean.

- a.- gutxiagoak
- b.- gutxitu
- c.- gutxiago

25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36
----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 22. orrialdera.

erantzun-orria

1. maila

1 b	2 b	3 b	4 b	5 c	6 a	7 c	8 a	9 b	10 a	11 a	12 c
13 a	14 c	15 b	16 b	17 a	18 b	19 a	20 b	21 c	22 c	23 a	24 a
25 b	26 b	27 c	28 a	29 b	30 b	31 b	32 b	33 a	34 c	35 a	36 b

2. maila

1 b	2 c	3 a	4 b	5 b	6 b	7 b	8 a	9 c	10 a	11 a	12 a
13 a	14 a	15 a	16 c	17 c	18 a	19 b	20 a	21 a	22 c	23 b	24 b
25 b	26 b	27 b	28 a	29 a	30 c	31 b	32 c	33 c	34 b	35 b	36 c

A2 SAIL honetako gonbidatu guztiei, euskara ikasten aritu direnean bizi izandako hainbat konturi buruzko galderak egiten dizkiegu. Zuetako asko bezalaxe, euskaldun berriak izanik erantzun digutena interesgarria gertatuko zaizuelakoan.

Karlos Garaikoetxea

Argazkia: Eusko Alkartasuna

Iruindarra, politikoa, abokatua, ekonomista eta, batez ere, Eusko Jaurlaritzaren lehendakaria izan zelako da ezaguna Karlos Garaikoetxea. Orain politikatik erretirata dago, baina ez euskaratik. Bere garaian euskara ikasteko ahalegin berezia egin zuen, eta gaur egun euskaraz bizi da.

Ez zara euskara ikasi duen lehendakari bakarra, ezta? Jose Antonio Agirre euskara ikasitakoa zen, eta Juan Jose Ibarretxe ere bai.

Bai, hori da gure herriaren errealitatea. Zoritzarrez, batzuek ikasi egin behar izan genuen. Ni, esaterako, txikitik hasi nintzen saiatzen, baina garai hartan oso zaila zen. Ez zegoen baliabiderik, eta nire kasa ibili nintzen.

Zuk aspaldi esan zenuen: ez dago euskara ikasi ezinik.

Euskararen egitura nahiko ezberdina da, eta onartu beharra daukat niri gutxiago kostatu zitzaidala frantsesa edo ingelese ikastea euskara baino, baina posible da, eta gaur egungo baliabideekin, are errazago.

Eroso sentitu izan al zara beti euskaraz hitz egiteko garaian?

Eroso ez dakit, baina gustatu egiten zait. Txikitatik izan dudana amets bat da, amets preziatu bat. Ez jakiteak min ematen zidan.

Zure gurasoek bazekiten euskaraz hitz egiten?

Amak ez zekien. Ama Sorarengoa zen, Iruñerrikoa. Aitak bai, bazekien. Larraundarra zen, eta ahal zuenean ahalegintzen zen hitzen bat irakasten, baina beti etxetik kanpo zegoen, eta, normalean amarekin geundenez, ez genuen ikasi.

Euskararekin izan zenuen lehen harremana gogoratzen duzu?

Ez dakit, prozesu bat izan zen. Gogoratzen dut, esate baterako, etxean oso giro euskaltzalea zegoela. Amak, esaterako, nahiz eta euskara jakin ez, Iparragirreraren abestiak kantatzen zituen, eta horrek nolabaiteko sentimendu bat sortu zidan.

Zenbat denboran ikasi zenuen?

Historia luzea da, eta, nolabait, oraindik jarraitzen duen historia, hizkuntza bat ez baita inoiz ikasten bukatzen. Baina bultzada berezi bat eman nion ezkondu nintzenean. Emazteak eta biok erabaki genuen, gure seme-alabek ikastea nahi bagenuen, etxean euskaraz egin behar genuela. Orduan bi ikastaro txiki egin genituen Iruñean, 1966an edo, eta beste bat Lazkaon, gero.

Gaur egun euskaraz bizi zara?

Bueno. Badakizu. Iruñea ez da Zarautz edo Getaria, baina ahalegintzen naiz egiten eta euskara ahal ditudan esparru guztietara zabaltzen.

Euskara eta politika bateragarriak dira?

Izan beharko lukete. Politikari guztiek defendatu beharko lukete euskara, batez ere, hemen, Nafarroan, baina bada- go nolabaiteko *autogorrito* bat. Begira, hemen, XIX. mendean, intelektualik handienak euskaltzaleak ziren: Iturralde, Kanpion... Eta, adibidez, futbol-talde guztiei euskal izena jartzen zitzairen: Osasuna, Oberena, Anaitasuna, Azkarrena... Horrela jokatzeko zuten hori normala iruditzen zitzaie- lako, gure jatorrizko hizkuntza zelako, baina azken urtee- tan eskuinak izugarrizko gorrotoa erakutsi du.

Nik, unibertsitatera joan baino lehen, Oberenaren jokatzen nuen, eta debuta Caparrosen egin nuen, Zocorekin batera. Bada, gogoratzen dut Caparrosoko taldeak *Azkarrena* zuela izena. Beraz, garai hartan hori Erriberan ere normala zen, baina gero dena politizatu dute, eta, gainera, ez dela politizatu behar esaten dutenek politizatu dute. Espero dezagun kultura pixka batekin mundu horretako jarrerak aldatzea. ■

Testu hau 2011-02-07ko Ele-alea irratsaioan oinarrituta dago. Xabier Sukiak Karlos Garaikoetxeari egindako elkarrizketa entzun nahi izatera, jo www.ikasbil.net atarira eta bilatu **493733** zenbakia duen sekuentzia.

OSKAR TEJEDOR: "Zaintzaile anonimo asko daude, baina ikusezinak dira gizartearentzat"

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal

B1 Oskar Tejedorrek Telleriartekoa dela dio (Legazpiko auzoa) eta filmak egiten berandu hasi zela. Hogeita hamar urte zituela, Frantzia zuen **ingenari** lana utzi eta zine-magintzan hasi zen. Aurretik, Kuba eta dantza, txalaparta eta Balentziagari buruzko dokumentalak egin ditu, baina martxoan estreinatu zen 'Cuidadores' lanak egin du gure artean **ezagun**. **Bizipen** pertsonal batetik **abiatuta**, Alzheimerra eta demenzia duten gaixoen **alboan** zaintzaileek bizi dutena eraman du pantaila handira.

Valladolideko SEMINCI-ko arduradunek nabarmendu dute 'Cuidadores' filmak erakusten duela "une gogorak inspirazio- eta garapen-iturri izan daitezkeela". Hala gertatu zaizu zuri, ezta?

Bai, gure amak halako egoera bizi izan zuen zaintzaile moduan, aita gaixotu egin zelako. Egoera hori **islatu** nahi nuen nire lan berrian, baina ez nuen pentsatu halako **oihartzunik** izango zuenik. Amak, ezinean, gure aita zaharren egoitza batera eraman behar izan zuenean konturatu ginen bera bezalako zaintzaile anonimo asko zeudela, baina guztiak ikusezinak zirela gizartearentzat. Ezin izan nuen **jasan** gizartea horretaz ez **jabetzea**, _____(1)

"Inork ez dit galdetzen nola nagoen". Esaldi horrek definitzen du ezin hobeto 'Cuidadores'-en bitartez erakutsi nahi izan duzun problematika eta arazoa-ren **muina**. Nola zaude zu orain, zaintzaile hauen egoera azaldu eta horietako askori **AFAGI (Gipuzkoako Alzheimerdun Gaixoen Senitartekoen Elkarte)** moduko elkarten berri eman ostean?

Lan hau egin eta jendeari lagundu izanagatik oso **harro** nago. Nire asmoa zen_____ (2). Izan ere, zaintzaileetako asko depresioaren espiralean **murgiltzen** dira, eta beraiek ez **dira** horren **jakitun**. Honelako gaixo bat zaintzen duenak ez du **esker onik** jasotzen eta gizartea ere ahaztu egiten da beraiez; hori oso gogorra da.

Eta guk nola lagundu ditzakegu zaintzaileak?

Dokumental hau ikusi ostean, jendeak ez du Alzheimer edo beste dementziaren bat duen gaixoa bakarrik ikusiko, bi pertsona ikusten hasiko da:_____ (3). Horrez gain, hemendik aurrera zaintzaile askok jakingo dute laguntza bila norengana jo dezaketen. Zaintzaileak **neurtu** egin behar du gaixoari ematen dion maitasuna, norbera ondo ez badago ezin duelako gaixoa **zaindu**.

Zer ikasi duzu grabazioak egiten eman duzun urte eta erdian? Eta lan hau prestatzen pasa dituzun lau urteetan?

Pertsonaia hauek ezagutzeak **bihozberagoa** egin nau. Niretzat erabat terapeutikoa izan da, nik ere itxi gabeko **zauri** bat nuelako; dokumentala egitearen ondorioz, barre, negar, **zirrara** eta maitasuna jaso ditut. Nik itxi

"Ezin dut jasan gizartea ez ohartzea gaixoak zaintzen dituzten pertsonen bizi dutenaz"

gabeko liburu bat neraman gainean_____ (4). Aita oso tradizionala zen eta oso harreman hotza genuen. Gerora, baina, gaixotasunaren bitartez, **adiskidetu** egin ginen eta oso harreman **estua** izan genuen. Pentsa, aitzak gaixotu aurretik ez ninduen inoiz **ukitu**...

Ikasketez, ingeniaria zara eta horretan luzaroan aritu zinen...

Bai, Ingeniaritza Teknikoa eta Diseinu Industrial ikasi nituen eta Euskal Herrian zein Frantzia aritu nintzen lanean. Azken urteak Frantzia eman nituen multinazional batean. Soldata ona nuen eta asko bidaiatzen nuen, oso bizitza maila altua neukan, baina zerbaiten **hutsu-nea** nuen. Egia esanda, betidanik nahi izan dut artearekin lotutako zerbait egin. Hamazazpi urte nituela Arte Ederrak ikasi nahi nuen, baina gure familia **xumea** zen eta_____ (5). Horrez gain, gogoa daukat hamar urterekin arrebak Parisera eraman ninduela eta hango artearekin **txundituta** gelditu nintzela.

Eta noiz apurtu zenuen horrekin guztiarekin?

Lillen (Frantzia) lanean ari nintzela, bideo-arte ikastaro bat egin nuen eta gustatu egin zitzaidan. Gerora, Parisen zine-zuzendaritzako kurtso bat egiteko aukera izan

ABIATU.- Hasi. *Empezar*. Commencer.
ADISKIDETU.- *Reconciliar (se)*. Se réconcilier.
ALBO.- Ondo. *Al lado, junto*. Côté.
BIHOZBERA.- *Compasivo/a*. Compatissant/e.
BIZIPEN.- *Vivencia*. Expérience.
ESKER ON.- *Reconocimiento*. Reconnaissance.
ESTU.- *Estrecho/a*. Étroit/e.
EZAGUN.- *Conocido/a*. Connu/e.
HARRO.- *Orgullosa/a*. Orgueilleux/euse.
HUTSUNE.- *Vacío*. Manque.
INGENIARI.- *Ingeniero/a*. Ingénieur.
ISLATU.- *Reflejar*. Réfléter.
JABETU.- *Konturatu. Darse cuenta*. Se rendre compte.

JAKITUN IZAN.- *Ser conocedor/a de*. Connaissanceur/euse.
JASAN.- *Soportar*. Supporter.
MUIN.- *Esencia, meollo*. Essence.
MURGILDU.- *Enfrascarse*. S'absorber dans.
NEURTU.- *Medir*. Mesurer.
OIHARTZUN.- *Eco*. Echo.
TXUNDITU.- *Asombrar*. Étonner.
UKITU.- *Tocar*. Toucher.
XUME.- *Modesto/a*. Modeste.
ZAINDU.- *Cuidar*. Soigner.
ZAURI.- *Herida*. Blessure.
ZIRRARA.- *Emoción*. Emotion.

nuen eta hori egin ondoren, jada, _____(6): multinazionalako lana utzi eta Euskal Herrira bueltatu nintzen filmak egiteko asmoak **bultzatuta**.

Zaila izan al zen Balentziagaren soinekoa ehun-tzea?

(Barre). Balentziagaren dokumentala egitea oso gogorra izan zen, zailtasun handiak izan genituelako. Balentziaga Fundazioak ez zigun batere lagundu, eta informazioa **atzerrian** bilatu behar izan nuen: AEBetan, Ingalaterran, Frantzia... Niretzat Balentziaga jainko bat da. Modaren arbitro izan zen, Chanel eta Dior bere aurrean **makurtu** egiten ziren... Halako **ñabardurak** dituen pertsonaia daukagu, hemengoa bertakoa, eta oso gutxi dakigu berari buruz. Horrek bultzatu ninduen Balentziagari buruz ikertu eta lan hori egitera.

Denborak handitu egin al du Balentziagaren izena eta irudia?

Bai. Givenchyk behin esan zuen **ospea** lortzea erraza dela, baina prestigioa **eskuratzea**, berriz, oso zaila. Prestigioa denborarekin bakarrik lortu daiteke, _____(7). Balentziagak denborari eusten jakin zuen, eta konstantziari esker, uneoro garatzen eta hobetzen.

'Cuidadores' familian bizi izandakoaren isla da; Balentziaga, diseinuarekin batera, zure pasioetako bat; txalaparta, zure lurra eta haurtzaroa... Zertan datza zure lehenengo filma izan zen 'Ochumare: Orisha of the Rainbow'?

Entsegu bat izan zen, tamaina ertaineko film bat. Dantzaren oso zalea naiz eta Ana Iraola donostiarraren berri izan nuen. Iraolak hemezortzi urterekin Arte Dramatikoa ikastea erabaki zuen eta Kubako Ballet Nazionaletik ihes egindako Patterson dantza-irakaslea ezagutu zuen. Ezkondu eta afro-kubatar dantza berezia munduan barrena zabaltzen hasi ziren. Gerora, baina,

"Zaintzaileak neurtu egin behar du gaixoari ematen dion maitasuna, norbera ondo ez badago ezin duelako gaixoa zaindu"

Patterson hil egin zen eta **alarguna** Donostiara bueltatu zen dantzarekin jarraitu nahian. Nik, Ana Iraolaren bitartez, Pattersonen eta dantzaren historia kontatu nituen lan hartan.

Zein izango da zure hurrengo proiektua, orain buruan daukazuna?

Une honetan lau proiektuekin batera ari naiz lanean, horietarako finantzazioa lortzea oso zaila delako, baina horietako bat azalduko dizuet.

Joan den urteko abenduan Venezuelan eta Perun izan nintzen hainbat elkarrizketa egiten. Oso interesgarria iruditzen zait seme-alabak **jaioterrian** utzi eta beste herrialde batera lan bila joaten diren pertsonen esperientzia. Ustez egoera ekonomikoa hobetzeko joaten dira, _____(8). Izan ere, kasu gehienetan urte gutxirako joaten dira, baina gero asko **luzatzen** da **egonaldia**. Bitartean, ume horien haurtzaroa eta gaztaroa galtzen dituzte, jaioterrian beste zaintzaile batzuekin bizi direlako. Zerk motibatu dezake emakume bat seme-alabengandik **aldentzeko**? Eran-tzuna jakiteko, dokumentala ikusi beharko duzue...■

i

Cuidadores filmari buruzko informazio gehiago, helbide hauetan:

www.cuidadoreseldocumental.blogspot.com

www.facebook.com/cuidadores

ALARGUN.- Viudola. Veuf/veuve.
ALDENDU.- Alejarse. S'eloigner.
ATZERRI.- País extranjero. Pays étranger.
BULTZATU.- Incitar, impulsar. Inciter.
EGONALDI.- Estancia. Séjour.
EHUNDU.- Tejer. Tisser.
ENTSEGU.- Ensayo. Épreuve.
ESKURATU.- Lortu. Conseguir. Réussir.
IKUSTEZIN.- Invisible. Invisible.
JAIOTERRI.- Lugar de origen, nacimiento. Pays natal.
LUZATU.- Alargar. Prolonger.
MAKURTU.- Inclinar (se). S'incliner.
ÑABARDURA.- Matiz. Nuance.
OSPE.- Fama. Renom.
ZAINTZAILE.- Cuidador/a. Surveillant/e.

B1 Jatorrizko testuan zeuden 8 esaldi bere tokitik atera eta hona ekarri ditugu, zein bere lekuan jar dezazun. Kontuan izan BI aukera SOBERA dituzula:

- A.- ezin izan nuen atzera egin;
- B.- eta horregatik egin nuen film hau.
- C.- gaixoa eta bere zaintzailea.
- D.- eta ez nuen hori ixteko bidea aurkitzen.
- E.- probetxuzko zerbait ikasi behar izan nuen.
- F.- baina beste arrazoi batzuk ere badirela esango nuke.
- G.- gaixoa eta familia.
- H.- ez lan on bakar batekin.
- I.- gizartea sentsibilizatzea eta zaintzaileei laguntzea.
- J.- eta hala dela erakutsiko du filmak.

Jesus Guridi musikaria, euskalduna eta europarra

B1 Hil honetan 50 urte beteko dira Jesus Guridi Bidaola musikagilea hil zela. *Hator hator mutil etxera* **Gabon-kanta** ezagunaren edo *Boga-Boga* abesti **herrikoia**ren **moldaketak** egin zituen musikari hau Gasteizen jaio zen orain dela 125 urte. Ba ote dago Euskal Herrian haurrik Gabon-kanta hori abestu ez duenik? Zenbat ote dira *Boga-Boga* herri-afarietan abestutakoak? Eta zenbat ikastolatan entzun ote da *Aldapeko* abesti sonatua?

GABON-KANTA.- Villancico. Chant de Noël.
HERRIKOI.- Popular. Populaire.
MOLDAKETA.- Arreglo. Adaptation.

Herri xeheak soilik ez, hainbat kantari eza-gun eta talde amateur zein profesiona-lek ere abestu edo jo izan dituzte Guridiren abestiak. Hala nola, Ainhua Artetak, Juanes kantariak, Donostiako Orfeoia, Madril-eko Orkestra Filarmonikoak edo Bilboko Orkestra Sinfonikoak, besteak beste.

Musikarien familia batean jaio zen: Guridiren aita Bilboko Arriaga Antzokiko orkestra-maisua izan zen, amona eta ama piano-jotzaile eta irakasle izan ziren, eta azken horrekin, amarekin, hasi zen Jesus txikitik piano-ikasketak egiten. Beraz, **zuretik ezpala** esan daiteke.

Guridik txikitatik erakutsi zuen pianorako **trebetasuna**. Trebetasun horren **adierazle** dugu, esaterako, 14 urte **betetzeke** Bilboko Lore Jokoetan musika-**saria** irabazi izana. Saria irabazi zuenean, ordea, ez zen Euskal Herrian bizi, izan ere, 2 urte zituenerako Madril-eko sendiarekin bizitzen, Zaragozan bizi izan ondoren. Madril-eko ordiziar batek irakatsi zion harmonia, Valentin Arinek, eta bertan zaletu zen musika lirikoarekin.

Musikari europarra

Bilbora itzuli eta zenbait urtetan hiriko musika-giroan **sona** handia lortu ondoren, Zubiriako kondearen **babe-sari** esker, Parisko *Schola Cantorum* ospetsura joan zen ikastera, eta handik Belgika eta Alemaniara. Europan egindako egonaldi hartan Azkue eta Usandizagarekin egin zuen topo.

Eta zer giro aurkitu zuen Europan? Bada, garai hartan, herrialde guztiak zebiltzan beren sustraian ikertzen. Eta herrialde guztiek, Alemaniak, Txekoslovakiak... beren opera nazionala izan nahi zuten, **nork bere hizkuntzan** gainera. Guridik ere horixe egin nahi izan zuen Bilbora **itzultzean**, eta hala sortu zituen

Mirentxu, eta, batez ere, arrakasta **itzela** eman zion opera: *Amaya*. Guridik 10 urte eman zituen *Amaya* sortzeko. Eta Bilboko Albia Koliseoan estreinatu zenean, **zelako arrakasta!**

Musikari euskalduna

Ikastoletako haur gehienek kantatu dute noizbait *Aldapeko*, Guridik abesbatzentzako moldatutako euskal abestia. *Bidegileak* bilduman esaten denez: "Guridi beti sentitu zen euskal herri-abestiek erakarria. Bordes, Azkue eta Aita Donostiaren kantutegiak sakon ezagutzen zituen. Bera ere arduratu zen herri-doinuak bilatzen". Eta *El Caserío* zartzuela arrakastatsuan, esaterako, zortzi-ko-erritmoa sartu zuen, baita ezpata-dantza ere.

Fama eta laudorio ugari jaso zituen bere garaian. "Así cantan los chicos" estreinatu zuenean, honela esan zuen Manuel de Falla handiak: "Obra honegatik, beragatik bakarrik, fama **betierekoa** izatea merezi luke autoreak". Eta Azkuek ere esana zuen Guridi haurragan zeukala jarria bere itxaropena. Haur **miragarria** deitu zion **emaldi** batean jotzen entzun eta gero.

Organoa zen Guridiren musika-tresnarik kutunena.

El Caserío lanean, besteak beste, zortziko erritmoa sartu zuen.

Madrilen hil zen Guridi.

Pianoa aipatu dugu, baina organoa zen Guridiren musika-tresnarik **kutunena**. Madrilgo Kontserbatorioko organo-katedra lortu zuen 1944an. Hainbat elizatako organo-jotzaile ere izan zen. Entzun zutenek diote Guridik gozatu egiten zuela organoarekin inprobisatzen hasten zenean.

Madrilen bizi izan zen sasoieta pelikuletarako musika ere sortu zuen gasteiztarak. Eta Madrilen hil zen. Madrilgo Sagasta kalean SGAEk jarritako plaka bat dago Guridiren **omenez**. Beste hainbat tokitan ere kaleak eta plazak ditu: Cartagenan, Ibarra, Errenterian, Jerez de la Fronteran, Bilbon, Laudion...

Parisen iaz omendu zuten Guridi, Oviedon datorren urtean egin nahi dute. HABE aldizkarian, berriz, gure erara omendu nahi izan dugu, musikari handi hau zuengana hurbilduz. ■

ADIERAZLE.- *Muestra, indicador.* Indicateur.
BABES.- *Protección.* Tutelle.
BETETZEKE.- *Bete gabe. Sin cumplir, sin tener.* Sans avoir.
BETIEREKO.- *Para siempre.* Eternel/elle.
EMANALDI.- *Emankizuna. Actuación.* Représentation.
HERRI XEHE.- *Pueblo llano.* Le menu peuple.
ITZEL. Oso handia. *Tremendo/a.* Enorme.
ITZULI.- *Regresar.* Revenir.
KUTUNENA.- *Predilecto/a.* Le/la plus aimé/e.
MIRAGARRI.- *Milagroso/a.* Admirable.
NORK BERE HIZKUNTZAN.- *Cada cual en su lengua.* Chacun/e dans sa propre langue.
OMEN.- *Homenaje.* Hommage.
SARI.- *Premio.* Prix.
SONA.- *Fama.* Réputation.
TREBETASUN.- *Abilezia. Destreza.* Habilité.
ZELAKO ARRAKASTA.- *Nolako arrakasta! ¡Menudo triunfo!.* Quelle popularité!
ZURETIK EZPALA.- *De tal palo tal astilla.* Tel père (mère), tel fils (fille).

Berridatz itzazu hurrengo esaldiok emandako egitura erabiliz:

- 1.- Herri xeheak soilik ez, hainbat kantarik ere abestu izan dituzte Guridiren abestiak
_____ ez ezik, _____
- 2.- Guridik txikitatik erakutsi zuen pianorako trebetasuna.
_____ nabaritu zitzaion _____
- 3.- Saria irabazi zuenean, ordea, ez zen Euskal Herrian bizi.
Hala ere, _____
- 4.- Zubiriako kondearen babesari esker, Parisko *Schola Cantorum* ospetsura joan zen ikastera.
_____ lagunduta, _____
- 5.- Ikastoletako haur gehienek kantatu dute noizbait *Aldapeko*, Guridik abesbatzetzako moldatutako euskal abestia.
Ikastoletako zein _____?
- 6.- Guridi beti sentitu zen euskal herri-abestiek erakarria.
_____ joera.
- 7.- Bera ere arduratu zen herri-doinuak bilatzen.
_____ bilatzeari.
- 8.- Bere garaian fama eta laudorio ugari jaso zituen.
_____ da.
- 9.- Obra honegatik, beragatik bakarrik, fama betierekoa izatea merezi luke autoreak.
_____ beharko litzaioke autoreari.
- 10.- Entzun zutenek diote Guridik gozatu egiten zuela organoarekin inprobisatzen hasten zenean.
_____ arabera, _____

B1 Gazteei zuzendutako lan bat aukeratu dugu ale honetarako, César Mallorquí idazlearen *Xivaren malkoak* liburua, hain zuzen ere. Madrilen bizi den Javier nerabea da pertsonaia nagusia, aitaren gaixotasun bat dela medio Santanderreko izebaren etxera bizitzera joango dena. Mundu berri bat ezagutzearekin batera, nerabetasunak dakartzan aldaketa eta zalantzak biziko ditu Javierrek.

XIVAREN MALKOAK, misteriozko istorio erakargarria

Egileaz, labur-labur

César Mallorquí 1953an jaio zen, Bartzelonan, baina familia Madrilera aldatu zen 1954an. Bere aita, José Mallorquí, *El Coyoter*en sortzailea izanik, Césarrek oso txikitatik izan zuen literaturarako joera. Oso gazte zela argitaratu zuen bere lehen-biziko narrazioa aldizkari batean. Kazetaritza ikasi zuen Madrilgo Unibertsitate Konplutensean, eta *La Codorniz* aldizkarian eta SER irratian lan egin zuen. Ondoren, publizitatean jardun zuen, hainbat agentzian sortzaile gisa, nahiz eta gero lanbide hori alde batera utzi eta bere benetako bokazioari, hau da, literaturari, ekin zion. Orduz geroztik, lan asko argitaratu ditu, bai eta sari ugari lortu ere. Besteak beste, batzuk aipatzearren: *La pared de hielo* (Alberto Magno saria, 1992), *El coleccionista de sellos* (KUP saria, 1995), *La casa del Doctor Pétalo* (Gigamesh saria, 1996), *El círculo de Jericó*, *Luna jaunaren azken lana* (EDEBÉ saria, 1996), *El maestro oscuro*, *La catedral* (Gran Angular saria, 2001), *La cruz de El Dorado* (EDEBÉ saria, 1999), *Xivaren malkoak* (EDEBÉ saria, 2002), eta abar.

Javier eta Xivaren malkoak

Javier Madrilen bizi den nerabea da. Bere aita gaizkitu eta gaixotasuna kutsagarria denez, Javierrek eta bere anaia nagusiak etxetik joan egin behar izango dute. Anaia nagusia Madrilen geldituko da osaba baten etxean, baina Javierrek Santanderrera joan beharko du, izeba baten etxera, nahiz eta berak gustuko ez izan. Madriletik ateratzean zelai berdeak, mendiak, Kantauri itsasoa... ikusi eta ezagutuko ditu Javierrek, mundu berri bat, baina, horrekin batera, gertakari misterioitsuak ere etorriko dira bere bizitzara. Gaztetxoa izanik, ordea, beste hainbat kezka ere izango ditu Javierrek, duen adinari lotuagoak.

- 1 Aukeratu dugun lehenengo pasarte honetan, azterketen aurrean zer sentitzen duen azalduko digu Javierrek.

Azterketek tripetatik nahasten ninduten. Benetan diot: beherakoarekin hasten nintzen, diarrea izaten nuen. Hutsik gabe, azterketa hasi baino lehen, komunera joan behar izaten nuen, eta gero gorputzaldi txarrez pasatzen nuen eguna. Zorionez, azterketen garaia ere pasatu zen halako batean eta ikasturtea amaitu aurreko egun horiek izaten diren linbo arraro horretan sartu ginen. Denok, ikasle eta irakasle, handik alde egiteko gogoak geunden. Inork ez zuen ezer egiten, baina Ministerioaren arau sadikoren batek hantxe egonarazten gintuen, eskua eskuaren gainean, ikasgela goibel haietako asperrean murgildurik.

B1

Testuan hainbat molde berezi irakurri ahal izan ditugu. Lot ezazu horietako bakoitza dagoen azalpenarekin:

MOLDEA	AZALPENA
1.- Tripetatik nahastuta	a.- Kale egin gabe
2.- Hutsik gabe	b.- Erabat gogaituta
3.- Gorputzaldi txarra	c.- Ezer egin gabe, egonean
4.- Gogoak egon	d.- Irrikatan egon
5.- Eskua eskuaren gainean	e.- Barrenak nahasirik
6.- Asperrean murgildurik	f.- Ondoeza

- 2 Bigarren pasarte honetan, berriz, Javierrek esaten digu nesken aurrean nabaritutakoa eta azterketa-garaian sentitzen duena oso antzekoak direla.

Ordu haiek gogoeta egiteko _____(1)_____ nituen. Ez nuen gauza jakin batean pentsatzen, baikik eta aita, uda, Santander... eta neskak _____(2)_____ buruan. Emakumeak enigma bat ziren niretzat, _____(3)_____ moduko bat, ahalegin guztiak eginda ere argitu _____(4)_____ nuena. Garai hartan ikastetxeak ez ziren mistoak. Mutilentzako ikastetxeak eta neskentzako ikastetxeak izaten ziren eta beraz, oso gutxitan izaten genituen harremanak gure _____(5)_____ pertsona sexu desberdinekoekin. Ia orduantxe arte neskak ez zitzaizkidan zipitzik axola izan: ez zitzaien gustatzen futbola, ez zekiten harrika egiten, ez zuten pixa _____(6)_____ egiten. Nire ikuspunturako, bada, izaki arraro eta aspergarriak besterik ez ziren.

Baina, hala ere, poliki-poliki iritzia aldatuz joan nintzen, eta neskenganako interesa pizten hasi zitzaidan: _____(7)_____ hasieran, indar harrigarritz gero. Kezkatu ere egin nintzen, urteekin nire anaia bezalako txotxolo hiperhormonatu bihurtuko ote nintzen beldurrez, nahiz eta barru-barruan ziur nengoen ez nintzela hain _____(8)_____ eroriko.

Arazoa zera zen, ez nekiela neskekin nola _____(9)_____. Ez, ez zen hori benetako arazoa; egia osoa esateko, aitortu behar dut neskek beldurra ematen zidatela. Nire adineko neskatilaren baten aurrean gertatzen banintzen, izerdi hotzak hartzen ninduen, ahoa _____(10)_____ zitzaidan, kakalarriak ematen zidan. Azterketa pasatzea bezala zen.

B1

Hemen dituzu testutik kendu ditugun hitz/moldeak. Koka ezazu bakoitza jatorrizko lekuan:

adineko, lehortzen, behera, asmakizun, lausoki, nerabiltzan, baliatu, jokatu, zutik, ezin,

ITSASOKO SUGEAK, SIRENAK ETA BALEA ERRALDOIAK BEZAIN BENETAKOA, ASKATU ETA BERE EREMUAN SARTZERA AUSARTU ZIREN ONTZIEI ERASO ZIEN.

KORTSARIOEN ONTZIAK EZ ZUEN INOLAKO AUKERARIK IZAN. MUNSTROAK BITAN ZATITU ZUEN ETA HONDORATU EGIN ZEN.

L'HIRONDELLE DE MER ITSASONTZI JIPOITUAK IHES EGIN ZUEN CORUÑAKO PORTURANTZ. HAN INORK EZ ZUEN GERTATUTAKOA SINETSU. TIFOI BAT IZANGO ZEN...

CORUÑAN, 1769KO URTARRILAREN 27AN

HAINBESTE GORABEHERAREN ONDOREN, MARINELEK "CASA LAS MEIGAS" FAMATUA BISITATU NAHI ZUTEN, PROSTITUZIO-ETXE EZAGUN BAT.

ETXAHUN, TXEPEL HORI! EZ AL HATOR ONDO PASATZERA?

ZERA... GAUZA ASKO DITIAT EGITEKO, NIRE GELARA NOAK.

BAH!

s. afala: "L'Hirondelle de mer" itsasontziak asteak emango ditu itsasoko sugeak eragindako kalteak konpontzen. Tarte horretan, maitasuna ezagutuko du Etxahunek, Anduriña izeneko emakume baten besoetan.

Marrazkiak efa gidoia: Amaia Ballesteros

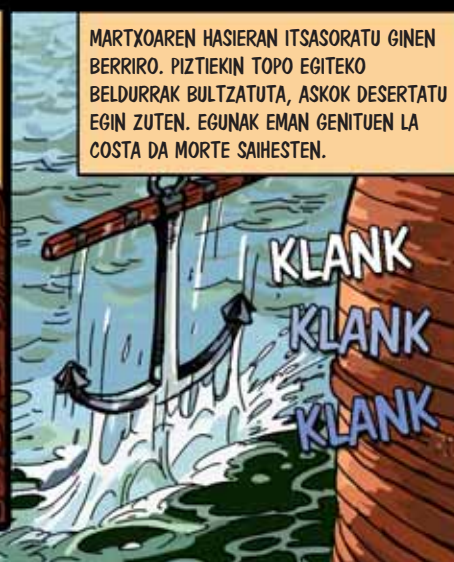
33

ZERGATIK DIOZU HORI?
ORAIN ESANGO DIDAZU
MEIGEK KONTATU
DIZUTELA...

ZURE BEGIETAN
IKUSTEN DUT... ETA ZURE
AZALEAN... ITSASOAK HOTS
EGINGO DIZU.

MARTXOAREN HASIERAN ITSASORATU GINEN
BERRIRO. PIZTIEKIN TOPO EGITEKO
BELDURRAK BULTZATUTA, ASKOK DESERTATU
EGIN ZUTEN. EGUNAK EMAN GENITUEN LA
COSTA DA MORTE SAIHESTEN.

KLANK
KLANK
KLANK

NIRE "KARTOTATUAJEAK" EGUNGO MAPAK BAINO
ZEHATZAGOAK ZIREN ETA IZAKI HARRIGARRIAK ILUSTRATZEN
ZITUZTEN. ONTZIKO MEDIKUAK ERE EZ ZUEN ULERTZEN.

BERE KASA
ATERATZEN DIRA,
DOKTORE JAUNA.

HOBE DA ZURI EZ
BEGIRATZEA,
ETXAHUN!

PRASLIN MINISTROA EDO FLEURIE
TENIENTEA BEZALAKO LAGUNIK EZ BAZENU,
MASTA NAGUSITIK ZINTZILIKATUKO ZINTUZKET,
ADUR TXARREKO TXORI HORI!

KARTOGRAFIA
ZIENTZIA DA,
JAUNAK!

BAI! KAR, KAR,
KAR! ALBATROSEN
BIZIGARRI IZANGO
ZINATEKE!

BANEKIEK ALMIRANTEGOAK EZ ZITUELA
SEKULA NATURAZ GAINDIKO TOPAKETAK
SINETSIKO, ETA LUIS XV.AK BESTE KONTU
BATZUK IZANGO ZITUELA ESKU ARTEAN.

BAINA, NIRE LAN KARTOGRAFI-
KOAK SARIA JASOKO ZUEN.
INORK EZ ZUEN HALAKO LAN
ZEHATZIK EGIN.

HARRIGARRIA!
UTZIKO AL DIDAZU
MAPAK IKUSTEN?

ABIATU AURRETIK ANDURIÑARI ERAKUTSI NION
BEZALA, NAHIKOA NUEN NIRE AZALETIK DENA
KOPIATZEA, BAITA AZKEN ARROKA ERE.

B1

1.- Hiztegia lantzen

Segidan, komikiaren lehenengo orrialdean irakurri ahal izan dituzun hainbat hitz dituzu. Koka ezazu horietako bakoitza egokia deritzozun esaldian:

zatitu, gorabehera, erraldoia, eremua, aukera, eraso, txepela, hondoratu

- 1.- Goliat _____ izan zuen aurka Davided.
- 2.- Hizkuntzen irakaskuntza da nire lagun Mikelen lan-_____.
- 3.- Ezinezkoa gertatu zitzaion zaintzaileari lehoiaren _____ saihestea.
- 4.- Askotan, isilik egotea _____ ederra da!
- 5.- Hain tarta handia izanik, _____ egin beharko genuke eta denok pixka bat jan.
- 6.- Ez nuen aukerarik izan baleari argazkia ateratzeko, _____ egin baitzen.
- 7.- Bidaia luzea izan arren, _____ handirik ez zuten izan eta onik iritsi ziren Alemaniara.
- 8.- _____ izan behar da, gero, halako eskaintzari uko egiteko!

B1

2.- Istorioaren gorabeherak

Esan ondorengo esaldiok EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Itsasoko sugeak beregana hurbildu ziren itsasontziak kaltetu zituen.	☐	☐
2.- Sugearen erasoaren ondorioz, txikituta geratu zen Etxahunen ontzia.	☐	☐
3.- <i>L'Hirondelle de mer</i> ontziak ihes egitea lortu zuen.	☐	☐
4.- Coruñaiko jendeak uste izan zuen tifo batek eragin zituela itsasontziaren kalteak.	☐	☐
5.- Itsasontziko marinel batzuk Coruñaiko prostituzio-etxe batera joan ziren.	☐	☐
6.- Etxahun ere burdelera joan zen.	☐	☐
7.- Anduriñarekin egun atseginak eman zituen Etxahunek Coruña.	☐	☐
8.- Anduriñak opari bat egin zion Etxahuni, boteretsua izan zedin.	☐	☐
9.- Anduriñaren ustez, harrigarriak ziren Etxahunen tatuajeak.	☐	☐
10.- Bikoteak hilabete batzuen buruan ezkontzea erabaki zuen.	☐	☐

B1

3.- Berriz ere itsasoan

Lotu esaldien hasierak eta bukaerak:

1.- <i>L'Hirondelle de mer</i> ontziak _____	a.- alde egitea erabaki zuten.
2.- Marinel askok _____	b.- ez zuen tatuaien jatorria ulertzeko argibiderik aurkitzen.
3.- La Costa da Morte _____	c.- ez zuen Etxahun begi onez ikusten.
4.- Etxahunen azaleko mapak _____	d.- martxoan alde egin zuen Coruña.
5.- Itsasontziko medikuak _____	e.- Almirantegoak ez zituela gertakariak egiazat hartuko.
6.- Irizar kapitainak _____	f.- bere azalean zeuzkanak kopiatzen zituen.
7.- Etxahunek bazekien _____	g.- ekiditea zaila gertatu zen.
8.- Mapa berriak egiteko, Etxahunek _____	h.- garai hartakoak baino hobeak ziren.

Testua eta argazkiak: Juanjo Dorronsoro

“Kaosa eta Klasizismoa” Guggenheim museoan

G Frantzian, Alemanian, Italian eta Espainian, 1918tik 1936ra emandako kultura-aldaketa azaltzen du Guggenheim Bilboko erakusketak.

XX. mendearen hasieran, aurrerapen handia eman zen Europako gizartearen hainbat esparrutan. Artearen mundua ez zen salbuespena izan. Ordura arteko konbentzionalismoaren aurka, mugimendu artistiko berriak azaldu ziren: futurismoa, fauvismoa, kubismoa eta abar. Abangoardia hauek klasizismoak gainditu zituen.

Lehen Mundu Gerraren aurreko urteetan, herritar askok uste izan zuen Europako arazo ekonomiko eta sozialen irteera bakarra militarra izango zela. Alemaniako eta Italiako gazte asko armadan sartu zen. Zenbait artis-

“Artearen mamia ez da teknika piktorkoaren kontu bat soilik, pentsamenduaren disziplina ere bada.”

K. Power

ta, batik bat futuristak, gerraren alde agertu ziren. Lehen Mundu Gerraren hondamendia, ordea, izugarritzkoa izan zen: milioika hildako, hiriak deseginda eta jendea lur jota.

Sortutako egoera kaotikoaren errua gerra aurreko joera kulturean aurkitu zuten Alemania, Frantzia eta Italiako zenbait artista eta pentsalarik, eta pentsaera hori arbuizatzeko saiatu ziren. Beraien ustetan, gizartearen arrazoizko antolaketa baten beharra zegoen, eta horretarako forma estetiko klasikoetara itzultzea ikusten zen egokiena.

Hainbat eskultore eta arkitekto kultura berriaren alde agertu ziren: besteak beste, Pablo Picasso, Carlo Carrà, Fernand Léger, Antonio Donghi, Chirico, Pablo Gargallo, Jose Mari Urzelai, Aurelio Arteta, Mies van der Rohe eta Guggenheim museoan ikusgai dauden beste 84 margolari. Futurismoak industriaren munduari egindako goraipamenak salatu eta tradizio eta modernotasunaren arteko oreka berri baten alde jarri ziren guztiak.

Kaosa eta Klasizismoa erakusketa maiatzaren 15ean amaituko da.

Antonio Donghi “Zirkua” (Circo equestre), 1927

Frantziako artistak artearen alorrean ordena berreskuratzen saiatu ziren. “Retour à l’ordre” horretan garrantzi handia izan zuen Picassok, batez ere, bere kubismo sintetikoak. André Derain, Jean Cocteau eta Fernand Léger-ek egindako makinaren tankerako irudiak ere interesgarriak izan ziren. Aristide Maillol-ek gauzatutako eskultura mitologikoak edo Le Corbusier-en eraikuntza- eta diseinu-lanak ere bai.

Italiako artistek artisautzaren beharra azpimarratu zuten “ritorno al mestiere” deiturikoa. Giorgio de Chirico eta Carlo Carrà-ren lanetan klasizismorako joera nabarmena zen. Gio Ponti-ren portzelanek eta Morandiren margoek artisautzaren erreferentziak zituzten. Italiar artistek Errenazimenduko margolarien lanak hartu zituzten eredutzat.

Alemaniko artistek Kirchner eta Dresdeko espresionisten gehiegikerien aurka ekin zuten. Giza baloreak eta barne-bizitza adierazteko Alemaniako Errenazimenduan eredu asko zituzten. “Objetibotasun Berria” oinarritzeko Alberto Dureroren irudi klasikoak baliagarriak gertatu zitzaizkien bertako pintoreei. Mies van der Rohe-k eta Walter Gropius-ek, Bauhaus eskolako irakasleek, estetika arrazionalista eragin zuten. Otto Dix margolariaren lanak ere ikuspegi beraren adibide dira. ■

Carlo Carrà “L’amante dell’ingegnere”, 1921

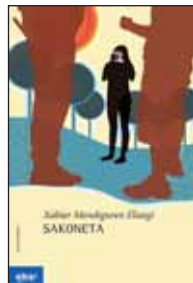
ARGITALPEN BERRIAK

B1 GEZURRA EZ DA EGIA Imuntzo eta Beloki ELKAR, 2011

Hogei urte bete dira Imuntzo eta Beloki taldearen lehen diskoa kaleratu zene-tik. Trikitiaren tradizioaren jarraitzaile sutsuak badira ere, kantu modernoak egiten dituzte, gure gizartearen eta musikaren garapenean beti egu-nean egoten jakin izan baitute. Taldearen ekarpe-nik garrantzitsuena, halere, erakusten duen izpiri-tu aurrerazalea da, kantu guztietan islatzen den jarrera baikorra eta ilusionagarria. *Gezurra ez da egia* diskoan tradizioari loturiko piezak daude, baita bestelako kantuak ere, produkzio moderno-aren esanetan.

B1 SAKONETA Xabier Mendiguren Elizegi ELKAR, 2011

Ertzain armatuak, ekologista solidarioak, kazetari zinikoak... Horiek guztiak Sasiondon elkar-tuko dira. Han, diotenez, base-rritar txoro edo terrorista fanatiko batek tiroka egin die aurre agintariei, AHTk desjabeturiko *Sakoneta* baserria husteru etorri direnean.

Hogeita lau ordu eskasetan, hainbat pertsonaia gurutzatuko dira, nor bere amets eta esperientzie-kin, eta guztien berri emango digu nobela labur honek, berrogeita zortzi atal motzen bidez.

A1 DENBORA VS KANTUAK Keu Agirretxea Gaztelupeko Hotsak, 2011

Ondarroako musikariak aspaldi hartu zuen kantagintza akustikoaren bidea. 2010. urtean zehar hilero kantu berri bat jarri zuen eskuragai interneten eta orain guztiak CD batean bilduta aurkeztu ditu. Zuzenean graba-tutako kontzertua ere opari gisa dator, DVD eus-karran.

B1 HAMAIKETAN IGERILEKUAN Antton Kazabon Txalaparta, 2010

Norbaitekin barre egitea gauza ederra da. Norbaiti egitea, berriz, ez da batere polita, okerragoa oraindik norbait jipoitzea.

Hautzaroan denok izan gara inoiz Iker edo Xele. Nor ez da izan noizbait Garikoitz, Markel, Beñat edo Joxi? Tarteka-martekako pasadizoak direnean ez dute, behar-bada, garrantzia handiegirik. Eguneroko kontua denean, ordea, arazo bilakatzen dira. Bullyingaren kontrako istorio xume eta hunkigarria kontatzen digu Antton Kazabonek gaz-teei zuzendutako liburu honetan.

—Nori deitu diozu, ama? Ikerren amari?

—Bai.

—Eta? Zer moduz dago?

—Oraindik ez omen dute deus ere esan sendagileek. Beraz, berririk ez bada, berdintsu egongo da.

—Horrek zer esan nahi du, ama?

—Ba, berdintsu, Xele, berdintsu! Zer nahi duzu esatea?

—Zerbait argiago hitz egitea. Zer nahiko dut, ba? Berdintsu, berdintsu...

—Horrek zer esan nahi du? Zerbait gehiago esango zizun, ez?

—Ba, ez. Horixe besterik ez dit esan Ikerren amak. Berdin jarraitzen duela.

—Argiago hitz egin al dezakezu?

—Gaizki dagoela, Xele, gaizki dagoela. Baina ez kezkatu. Ongi jarriko da, ikusiko duzu.

—Horren gaizki?

—Bai, Xele, bai, horren gaizki. Oraindik konorterik gabe baldin badago, inolaz ere ongi ezin egon.

—Eta erru guztia nirea da, ama. Hark ez zuen gaur igerilekura joan nahi, baina nik behin eta berriz eskatu nion. Eta horregatik gelditu zen gurekin hamaiketan igerilekuan, nik sekulako kalaka eman niolako.

—Beno, beno, mesedez! Zuk ederki dakizu errudunak zein diren. Zer ari zara esaten? Zuk ez duzu inolako errurik, Xele!

—Ikerrek atzo esan zidan gaur ez zuela igerilekura joan nahi, eta nik konbentzitu nuen etxerakoan. Nirea ere bada errua, ama.

—Eta zergatik ez zuen joan nahi? Betiko istorio horiengatik?

—Bai, ama, bai. Horrexegatik.

—Oraindik ere kontu horrekin! Gezurra dirudi! Marka da, gero! Noiz handitu behar duzue? Noiz utzi behar dituzue burlak eta haurren jokaera horiek?

Antton Kazabon, *Hamaiketan igerilekuan*, 7-8.orr.

B1 Testua arretaz irakurri ondoren, galdera hauei erantzun:

1. Zer esan dio Ikerren amak Xeleren amari?
2. Nola sentitzen da Xele Ikerri gertatutakoagatik?
3. Non gertatu da Ikerren gorabehera?
4. Zer gertatu da, zure ustez?

MUSIKARI BURUZ HIZKETAN

Launa hitzez osatutako hitz-multzoak dituzu segidan: hiruk zerikusia dute izenburua-rekin, baina batek ez. Aurkituko al duzu talde bakoitzean arrotza den hitza?

Oinarriak	Parametroak
Dolumina	Instrumentazioa
Harmonia	Metrika
Erritmoa	Kontrapuntua
Doinua	Armonia
-
Musika-tresnak	Notak
Saxofoia	Biribila
Albokada	Kortxea
Txirula	Fusa
Gitarra	Luzea

PUBLIZITATEAREN ARRASTOTIK

Ondorengo irudia produktu baten iragarkitik hartu dugu.
Asmatuko al zenuke zer saltzen duten?

KIROLAK ETA EUSKAL KIROLARIAK

Fortuna kirol elkartearen gaineko erreportajearen (6-7.orr.) hainbat kirol aipatzen dira. Saia zaitez lau kirolen izenak letra-zopan aurkitzen eta horietako bakoitza euskal kirolari batekin lotzen.

A	S	B	K	E	T	I	O	H	K	M
E	S	K	A	L	A	D	A	I	U	E
O	L	N	S	E	R	A	M	K	D	A
K	E	S	A	S	K	I	U	L	M	S
F	U	T	B	O	L	A	R	S	T	U
B	A	O	I	A	B	O	G	I	N	O
T	E	L	A	T	A	L	S	A	T	I
S	I	N	F	U	B	E	E	B	J	N
S	A	S	K	I	B	A	L	O	I	A
A	O	M	S	I	U	G	A	R	I	P

KIROLARIAK

Patxi Usobiaga

Iker Muniain

Ander Elosegi

Javi Salgado

KIROLA

ARGAZKI-KLIK!

Publizitate-txartel honetan dagoen akatsa antzematea nahi dugu. Zer dago, zure ustez, gaizki idatzita?

.....

Graslearen koaderno

HADE 419

EUSKARA HOBETZEN

Ale honetan, honako moldeak izango dituzu hizpide:

- "Duen" eta "duela"
- Armonia
- Litekeena

Irakur itzazu azalpenak, eta ondoren, praktikarako proposatu dizkizugun ariketak osatu. Badakizu, bestalde, Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) *ikas-materialen* atalean aurki ditzakezula, argibidez eta entzungaiez horniturik.

1. atala: HOBETZEKO OHARRAK

["Duen" eta "duela"]

Askotan entzuten da:

–Arantxa ere etorri zen atzo.

–Zein Arantxa? Ile zuria duena ala ile zuria duela?

"Duela" eta "duena" nahasteko arrazoia gaztelaniako "que" izan ohi da. Azter dezagun bereizketa.

–(e)N bukaerak "zein" galderari erantzuten dio; adibidez, "ile zuria duen Arantxa", edo "Arantxa, ile zuria duena" kasuan.

–(e)LA bukaerak, berriz, "zer" galderari erantzuten dio; alegia, "zer esan dugu Arantxaz?" Ile zuria duela.

"Arantxa, la del pelo blanco, la que tiene el pelo blanco" esaldiak sortzen die nahastea bati baino gehiagori. Beraz, "ile zuria duena" esan behar da horrelakoetan.

Aukera ezazu bikote bakoitzean egokia dena:

1. Izeba bat daukat *Legazpikoa dena/Legazpikoa dela*.
2. Gure izeba batek beti aldarrikatzen du *Legazpikoa dela/Legazpikoa dena*.
3. Gure lagun batek, hiriaren erdian *bizi denak/bizi dela*, horixe bera esaten du, hots, garraibide publikoak garestiak direla.
4. Gure lagun batek esaten du *hiriaren erdian bizi dela/hiriaren erdian bizi dena* garraio publikoak garestiak direlako.
5. Daukadan alkandora *oso polita dena/oso polita dela* esan didate denek.
6. Badaukat alkandora bat *oso polita dena/oso polita dela*.
7. Entzun dudanez, Josunek badu lehengusu bat *oso famatua dela/oso famatua dena*.
8. Entzun dut Josuneren lehengusu famatua *etorriko dela/etorriko dena*.
9. Gero eta jende gehiago *dagoela/gero eta jende gehiago dagoena* esan dute irratian.
10. Gero eta gehiago da zezenketen aurka *dagoen jendea/dagoela jendea*.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

2. atala: ADISKIDE GAIZTOAK

[Armonia]

Gaztelaniazko *harmonia* hitzaren parekoaz gain, badugu euskaraz beste *armonia* bat, h-rik gabekoa, aurrekoarekin zerikusirik ez daukana. Ikusi, bestela:

*Zu beti armonian, ez daukazu erremediorik.
Haurrak merezi zuen armonia eman zion aitak, mainak egiteagatik.*

Adibide horietako bakoitzean esanahi bat hartzen du armonia hitzak:

- 1.- *errieta* hitzaren sinonimo da
- 2.- *sesio* hitzaren sinonimo da

Zein da zein?

Hemen idatzi:

.....

.....

3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK

[Litekeena]

Aspaldi honetan "posible da" esanez konpontzen ditugu ia arazo gehienak, baina bada euskaraz ahalera erabiltzeko beste modu bat ere.

"Posible da" esan beharrean "litekeena da" esan dezakegu, edo, baita ere, "baliteke". Gogoan izan Ruper Ordorikaren "ez da posible, ezin liteke" izeneko kanta.

Eman ditzagun adibide batzuk.

Nola esan beste modu batera **"Hemen ez da posible ikastea"**?

"Hemen ez dago ikasterik",

"hemen ezin da ikasi",

"hemen ezin liteke ikasi".

Orain zure txanda da. Zer esan dezakegu **"Posible da egitea"** esan ordez?

.....

.....

.....

Azkenik, nola esango genuke **"Ez da posible uztea"** beste era batera?

.....

IKUSIZ IKASI

Gogoan izango duzue, gure otsaileko HABE aldizkarian (417. alea), GAURGERO sailean idatzi-proposamen hau luzatu genizuen:

Demagun interesatzen zaizula asteburu bat *Kastonea* landa-etxean ematea. Idatz ezazu mezu bat landa-etxera bidaltzeko modukoa dena, informazio zehatzagoa eskatuz (zehaztu zenbat izango zareten, noiz joateko asmoa duzuen, galdetu prezio zehatza ...).

Bi lagunek erantzun diote gure erronkari, eta beren idazlanak bidali dizkigute. Hona hemen:

1

Egun on,
HABE aldizkarian zure landa-etxeari buruz artikulu bat irakurri dut. Oso interesgarria iruditu zait, ni euskera ikasten ari naizelako. Gainera, nire seme-alabak ikastolara joaten dira eta nik uste dut zure landa-etxea asteburu bat pasatzeko eta euskera erabiltzeko oso egokia dela.

Baditut bi alabak eta seme bat, eta badituzte 8, 6 eta 4 urte.

Martxoa bukaeran joatea guztatuko litzaidake. Badituzu gela batzuk libre sasoi hartan?

Zenbat logelak erabili behar dugu? Baduzu logela handi bat 5 pertsonentzako?

Zenbat kostatuko zaigu asteburu bat? Zein dira mantenu osoa prezioak?

Zuen erantzuna zain,

Pili

2

Erreterian, 2011ko otsailaren 23an.

Kaixo familia !

Habe aldizkarian landa-etxeko erreportajea irakurri dut, oso interesgarria iruditu zait eta bisitatxo bat egiteko gogokin geratu naiz. Asteburu bat edo Paskua asteen hiru egun edo, familiarekin joatea pentsatu dut.

Lau izango ginatke: bikotea eta bi haur. Orduan lauко logela beharko genuke (mantenu osoa).

Txangoak egiteko asmoak ditugu, Xurruxinako ur-jauzira, hain zuzen.

Beraz, hiru egunetarako egonaldia zenbat balioko zuen jakitea gustatuko litzaidake, eta txango gidatuen prezioak ere.

Besterik gabe, zuen erantzunaren zain, agurtzen zaitut:

Lurdes

Idazlanak hobetzen

Idazlanak berriro irakurtzeko eskatuko dizugu orain, baina azpimarratu ditugun molde-
ei erreparatuta. Bete itzazu utzi ditugun hutsuneak beharrezkoak diren aldaketak egi-
nez:

1

Egun on,
HABE aldizkarian zure landa-etxeari ____ (1) ____ artikulua bat irakurri dut.
Oso interesgarria iruditu zait, ni ____ (2) ____ ikasten ari naizelako. Gainera
____ (3) ____ nire seme-alabak ikastolara joaten dira eta nik uste dut zure landa-
etxea asteburu bat pasatzeko eta ____ (4) ____ erabiltzeko oso egokia dela.
____ (5) ____, eta ____ (6) ____.
____ (7) ____ bukaeran joatea ____ (8) ____ litzaidake. Badituzu gela
batzuk libre sasoi ____ (9) ____?
Zenbat ____ (10) ____ erabili behar ____ (11) ____? Baduzu logela
handi bat 5 ____ (12) ____? Zenbat kostatuko zaigu asteburu bat? Zein
dira mantenu ____ (13) ____ prezioak?
Zuen ____ (14) ____ zain,
Pili

2

Errenterian, 2011ko otsailaren 23an.

Kaixo familia !
HABE aldizkarian landa-etxeko erreportajea irakurri dut, oso interesgarria iru-
ditu zait eta bisitatxo bat egiteko ____ (1) ____ geratu naiz. Asteburu bat
edo ____ (2) ____ astean hiru egun edo, familiarekin joatea pentsatu dut.
Lau izango ginatke: bikotea eta bi haur. Orduan lauко logela beharko genuke
(mantenu osoa).
Txangoak egiteko ____ (3) ____ ____ (4) ____, Xurruxinako ur-jauzira ,
hain zuzen.
Beraz, hiru egunetarako ____ (5) ____ zenbat balioko ____ (6) ____
jakitea gustatuko litzaidake, eta txango gidatuen prezioak ____ (7) ____.
Besterik gabe, zuen erantzunaren zain, agurtzen zaitut:
Lurdes

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

▶ IDAZTARAUAK

> ARAUEN AURKAKO TESTUA ZUZENTZEN

Hauek dira testu honetan “puskatu” ditugun arauak. Kontuan izan behin baino gehiagotan jo dugula arauen aurka:

- Zenbakien idazkera (HABE 357)
- -(e)z gero (HABE 367)
- Arazi (HABE 369)
- Hau guzti(a) (HABE 370)
- Baitu, baikara, bainaiz (HABE 373)
- Izan ezik (HABE 374)
- Bat eta Batzuk-en deklinabidea (HABE 375)
- Ekartzea merezi du (HABE 379)
- Bat-batean, behinik behin, batik bat (HABE 386)
- Behar izan aditzaren jokabidea aditz iragangaitzekin (HABE 396)
- Ene/ Nire, niri (HABE 404)

Gutako batzuntzat zaila izaten da idaztarau guztiak gogoan hartzea. Adibidez, idazten hasi eta berehala hasi behar dugu erabakitzen nola idazten den hitz jakin bat euskaraz. Guzti hau, askotan, bapatean, hiztegi batean begiratzeko aukera izan gabe. Ez da kontu erraza, inondik ere.

Pentsatzen jarri ezkerro, eta euskara-ikasleen lekuan jarrita, onartu behar gara zaila ezezik gogorra ere badela amaika kontu gogoratzea, batez ere adin batetik aurrera, ez bait da batere samurra helduak garenean memorian gauza berriak gordetzea.

Lasai egon gaitezke, ordea, irakasleek horretan lagunduko digute eta.

Bai, egia da ariketa mordo bat egin arazten digutela eta etxera iritsitakoan berriz ere lanean jardun behar garela, baina saiatzeak merezi du, nere ustez.

Hizkuntza behar bezala menperatzeko, ordea, ezinbestekoa da ahalegina egitea eta denbora eskaintzea, nahiz eta batzutan gure eguneroko bizimoduak ez digun tarte handirik uzten.

Ez etsi, beraz, lehenengoan asmatzen ez baduzu eta huts egiten baduzu, izango da eta bigarren edo hirugarren aukerarik, zuk hala nahi izan ezkerro, behinik behin.

Eman hemen testuaren bertsio txukuna:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

07

- 1.- b
- 2.- c
- 3.- a
- 4.- b
- 5.- c

11

- 1.- Ezinbestekoa
- 2.- nagusirik
- 3.- bereizi
- 4.- gakoa
- 5.- desabantailarik
- 6.- neurtu
- 7.- denbora
- 8.- saihestu

13

- 1.- GEZURRA
- 2.- GEZURRA
- 3.- GEZURRA
- 4.- EGIA
- 5.- EGIA
- 6.- EGIA
- 7.- GEZURRA
- 8.- EGIA

26

- 1.- B
- 2.- I
- 3.- C
- 4.- D
- 5.- E
- 6.- A
- 7.- H
- 8.- F

29

- 1.- Herri xeheak ez ezik hainbat kantarik ere abestu izan dituzte Guridiren abestiak.
- 2.- Guridiri txikitatik nabaritu zitzaion pianorako trebetasuna.
- 3.- Hala ere, ez zen Euskal Herrian bizi saria irabazi zuenean.
- 4.- Zubiriako kondeak lagunduta, Parisko *Schola Cantorum* ospetsura joan zen ikastera.
- 5.- Ikastoletako zein haurrek ez du noizbait kantatu *Aldapeko*, Guridik abesbatzetzako moldatutako euskal abestia?
- 6.- Guridik beti sentitu zuen euskal herri-abestietarako joera.
- 7.- Berak ere ekin zion herri-doinuak bilatzeari.
- 8.- Bere garaian fama eta laudorio ugari jasotakoa da.
- 9.- Obra honegatik, beragatik bakarrik, fama betierekoa aitortu/onartu beharko litzaioke autoreari.
- 10.- Entzun zutenen arabera, Guridik gozatu egiten zuen organoarekin inprobisatzen hasten zenean.

31

- 1.- e
- 2.- a
- 3.- f
- 4.- d
- 5.- c
- 6.- b

- 1.- baliatu
- 2.- nerabiltzan
- 3.- asmakizun
- 4.- ezin
- 5.- adineko
- 6.- zutik
- 7.- lausoki
- 8.- behera
- 9.- jokatu
- 10.- lehortzen

35

1.- Hiztegia lantzen

- 1.- erraldoia
- 2.- eremua
- 3.- erasoa
- 4.- aukera
- 5.- zatitu
- 6.- hondoratu
- 7.- gorabehera
- 8.- txepela

3.- Berriz ere itsasoa

- 1.- d
- 2.- a
- 3.- g
- 4.- h
- 5.- b
- 6.- c
- 7.- e
- 8.- f

2.- Istorioaren gorabeherak

- 1.- EGIA
- 2.- GEZURRA
- 3.- EGIA
- 4.- EGIA
- 5.- EGIA
- 6.- GEZURRA
- 7.- EGIA
- 8.- GEZURRA
- 9.- EGIA
- 10.- GEZURRA

37

1. Iker berdin dagoela esan dio Ikerren amak Xeleren amari.
2. Xele errudun sentitzen da Ikerri gertatutakoagatik.
3. Igerilekuan gertatu da Ikerren gorabehera.
4. Badirudi igerilekuan mina hartu duela Ikerrek eta seguruenik ikaskideen burlengatik edo.

38

MUSIKARI BURUZ HIZKETAN

Hauek dira lekuz kanpo dauden hitzak:

Oinarriak
Dolumina

Musika-tresnak
Albokada

Parametroak
Armonia

Notak
Luzea

PUBLIZITATEAREN ARRASTOTIK

Txorientzako jana da iragartzen den produktua eta leloa, berriz, hauxe: "Bihur ezazu txoria gizakiaren lagunik onena"

ARGAZKI-KLIK

Izen Abisenak jartzen du, baina
Izen-abizenak da forma zuzena.

KIROLAK ETA EUSKAL KIROLARIAK

A	S	B	K	E	T	I	O	H	K	M
E	S	K	A	L	A	D	A	I	U	E
O	L	N	S	E	R	A	M	K	D	A
K	E	S	A	S	K	I	U	L	M	S
F	U	T	B	O	L	A	R	S	T	U
B	A	O	I	A	B	O	G	I	N	O
T	E	L	A	T	A	L	S	A	T	I
S	I	N	F	U	B	E	E	B	J	N
S	A	S	K	I	B	A	L	O	I	A
A	O	M	S	I	U	G	A	R	I	P

KIROLARIA KIROLA

Patxi Usobiaga eskalada

Iker Muniain futbola

Ander Elozegi piraguismoa

Javi Salgado saskibaloia

[40-41]

1. atala: **HOBETZEKO OHARRAK**

- 1.- Legazpikoa dena
- 2.- Legazpikoa dela
- 3.- bizi denak
- 4.- hiriaren erdian bizi dela
- 5.- oso polita dela
- 6.- oso polita dena
- 7.- oso famatua dena
- 8.- etorriko dela
- 9.- gero eta jende gehiago dagoela
- 10.- dagoen jendea

2. atala: **ADISKIDE GAIZTOAK**

*Zu beti armonian, ez daukazu erremediorik.
(2.- sesio hitzaren sinonimo da).
Haurrak merezi zuen armonia eman zion aitak,
mainak egiteagatik. (1.- errieta hitzaren sinonimo da).*

3. atala: **ESAERAK ETA ESAPIDEAK**

"Posible da egitea" esan ordez, "Egin daiteke", edo "Egin liteke", edo "Egitea badago" esan dezakegu.

"Ez da posible uztea" esan ordez, "Ezin da utzi" esan dezakegu.

[43]

Idazlanak hobetzen

- 1.- buruzko
- 2.- euskara
- 3.- ,
- 4.- euskara
- 5.- Bi alaba eta seme bat ditut/seme bat eta bi alaba ditut
- 6.- 8, 6 eta 4 urte dituzte
- 7.- Martxoaren
- 8.- gustatuko
- 9.- horretan
- 10.- logela
- 11.- ditugu
- 12.- pertsonarentzat
- 13.- osoko
- 14.- erantzunaren

2. 1.- gogoz
- 2.- Pazko
- 3.- asmoa
- 4.- dugu
- 5.- egonaldiak
- 6.- lukeen
- 7.- ere bai

[44]

Arauen aurkako testua zuzentzen

Gutako **batzuentzat** zaila izaten da idaztarau guztiak gogoan hartzea. Adibidez, idazten hasi eta berehala hasi behar dugu erabakitzen nola idazten den hitz jakin bat euskaraz. **Hau guztia**, askotan, **bat-batean**, hiztegi batean begiratzeko aukera izan gabe. Ez da kontu erraza, inondik ere.

Pentsatzen **jarriz gero**, eta euskara-ikasleen lekuan jarrita, onartu behar **dugu** zaila **ez ezik** gogorra ere badela **hamaika** kontu gogoratzea, batez ere adin batetik aurrera, ez **baita** batere samurra helduak garenean memorian gauza berriak gordetzea.

Lasai egon gaitzke, ordea, irakasleek horretan lagunduko digute eta.

Bai, egia da ariketa mordo bat **eginarazten** digutela eta etxera iritsitakoan berriz ere lanean jardun behar **dugula**, baina **saiatzeari** merezi du, **nire** ustez.

Hizkuntza behar bezala menperatzeko, ordea, ezinbestekoa da ahalegina egitea eta denbora eskaintzea, nahiz eta **batzuetan** gure eguneroko bizimoduak ez digun tarte handirik uzten.

Ez etsi, beraz, lehenengoan asmatzen ez baduzu eta huts egiten baduzu, izango da eta bigarren edo hirugarren aukerarik, zuk hala nahi **izanez gero**, **behinik behin**.

EUSKARAREN GEOGRAFIAK,
GIZA GEOGRAFIAK,
EZ DU MUGARIK.
ERABILERAK EMATEN DIO
BIZIA ETA INDARRA.

2011ko AZTERKETA-DEIALDIA

Euskalduntzearen lehen, bigarren hirugarren eta laugarren mailak

<i>Lehenengo deialdia</i>	1.,2. eta 3. mailak	4. maila
Matrikulaldia	Martxoaren 30a/ Apirilaren 7a	Maiatzaren 4a-11
Onartuen behin-behineko zerrenda	Apirilaren 11	Maiatzaren 16a
Onartuen behin betiko zerrenda	Apirilaren 29a	Maiatzaren 27a
Proba idatzia	Maiatzaren 14a	Ekainaren 4a
Behin-behineko emaitzak	Ekainaren 10a	Ekainaren 23a
Ahozko proba	Ekainaren 16a-17a-18a Ekainaren 23a-24a-25a	Uztailaren 2a
Behin-behineko emaitzak	Uztailaren 11	Uztailaren 11
Emaitza orokorrak	Uztailaren 18a	Uztailaren 18a

HABEk www.habe.euskadi.net atarian emango du jakitera bi deialdiok egituratzeko antolatu den egutegia: matrikula-epea; onartuen behin-behineko zerrendak eta behin betiko zerrendak argitaratzeko egunak; proba idatziaren data; proba idatziaren emaitzak argitaratzeko eguna; ahozko probaren data; ahozko probaren emaitzak argitaratzeko eguna eta emaitza orokorrak jakinarazteko data.

HABEk egutegian azalduko diren egunak alda ditzake deialdiotako prozeduretan gerta litezkeen gorabeheren arabera, azterketaldirako matrikula-epeak izan ezik.

Otsailaren 28ko EHAAn argitara emandako otsailaren 3ko Ebazpenean jaso da honen guztiaren berri.

HABE

Deialdiaren testu osoa:

www.habe.euskadi.net